

Випуск 17

СТЕЖКА ДО ШЕВЧЕНКА

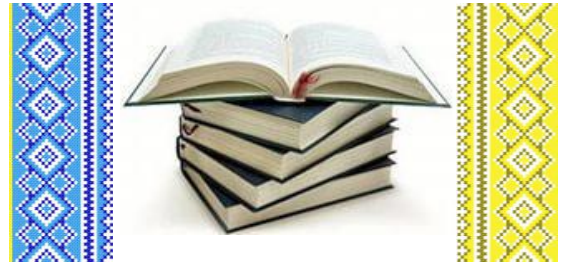
Поезії

2022

Стежка до Шевченка

НІЖИНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО
ЮНИХ ФІЛОЛОГІВ

СТЕЖКА ДО ШЕВЧЕНКА

1

Збірка поезій

Випуск 17

Ніжин – 2022

УДК 82-1 ББК 84(4Укр-4Чер)(Ніжин)
С 79

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації від 25. 06 2013 р. (Серія 4 Г № 537-186 Р).

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Ніжинського обласного педагогічного ліцею Чернігівської обласної ради (протокол № 2 від 09. 03. 2022 р.).

Організаційний комітет конкурсу «Стежка до Шевченка» висловлює щиру вдячність директору Благодійного фонду «Ніжен» Миколі Шкурку за підтримку та спонсорську допомогу.

На обкладинці – гравюра Якова де Бальмена «Шевченко серед своїх персонажів».

Стежка до Шевченка: поезії. Збірка. Випуск 17 / упорядн. А. М. Кайдаш, О. Є. Гадзінський. Ніжин, 2022. 114 с.

Збірка містить творчі роботи учасників XVII Регіонального конкурсу учнівської творчості "Стежка до Шевченка", який відбувався в Ніжинському обласному педагогічному ліцеї Чернігівської обласної ради 10 березня 2022 року. Видання адресується всім, хто залюблений у красу рідного слова.

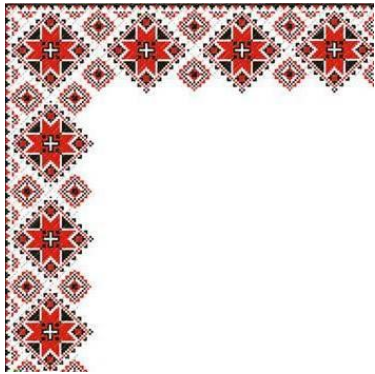
ЗМІСТ

Частина I. Творчі роботи поза конкурсом	5
Мирослава Уніат	5
Яна Божина	8
Марія Харченко	10
Частина II. Творчі роботи учнів 5–8 класів	12
Марина Авдєєва	12
Радислава Білоус	14
Поліна Бордакова	16
Дарья Бутко	18
Назар Кайдаш	20
Єлизавета Капустинська	23
Вероніка Лісовиченко	24
Святослава Макашева	26
Вікторія Овраменко	29
Вікторія Онопрієнко	30
Яна Русаловська	31
Євгенія Стременна	32
Мілана Трофіменко	33
Денис Урода	34
Анна Чинчик	35
Арсеній Шаповал	36
Частина III. Творчі роботи учнів 9–11 класів	40
Валерія Бойко	40
Анастасія Ващенко	43
Софія Вертола	46
Вікторія Головка	48
Вікторія Грязна	59
Ростислав Гусєєв	61
Юлія Єсипенко	63
Варвара Згода	66
Інна Каїка	70
Валерія Козачук	72
Вероніка Колесник	75
Аліна Кондращенко	77
Софія Лавренко	80
Вероніка Прощенко	87
Анна Прядко	90
Яна Ратушна	92

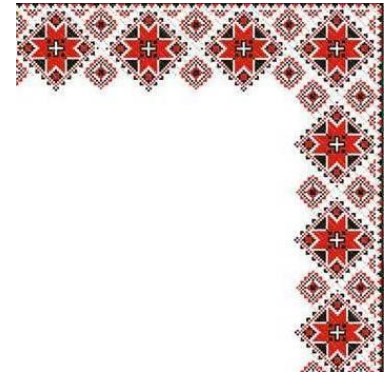
Стежка до Шевченка

Богдан Светюха	95
Роман Светюха	100
Лілія Сіра	103
Вікторія Федорець	104
Яна Холод	105
Єлизавета Худолій	108
Ольга Шимко	110
Ольга Ющенко	112
Аня Яковлева	113

Частина I

Творчі роботи поза конкурсом

МИРОСЛАВА УНІАТ – переможець I (2006 р.) та II (2007 р.) Регіонального конкурсу учнівської творчості «Славні нащадки Тараса», випускниця Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (2011 р.) та магістратури українського фольклору Університету Альберти (Едмонтон, Канада) (2013 р.), лауреат премії Альбертської Ради Українського Мистецтва та кількох премій від університету. Нині – менеджер із розвитку бізнесу в міжнародній компанії, засновниця освітньої агенції Best Education Choice.

I am an eternal traveller.
I am an eternal explorer.
I am an eternal dreamer.
I am an eternal learner.

Life is a quest... It's a journey...
No need to count the years.
It's a process of inner learning
In which you dismantle all fears.

I am just a candle burning,
Having nothing to lose or gain.
Life isn't a race – it's a journey
Of learning to heal all your pain...

Maybe I'm too whole
for this world.
Maybe I might have come
From the future...
I didn't come to survive
With the sword,
But be free of programming,
Be the producer
Of the movie for free men...

Free of their own minds...
Blossoming and rising
Above their animal nature...
Reaching divine heights,
Where they can't be captured.

Leaving behind all scriptures,
Learning who they are diving within...
Observing the truth being still,
Which one day will be so visible,
That escaping it won't be feasible...

Where are all these brilliant minds,
Which built the pyramids to the heights
Of Heaven?
They are all destroyed by Time,
And you can't even call it a crime –
Time just keeps spinning...
Civilizations come and go.
Each sets up its on show.
Why to suffer though,
In this divine flow of life?
One day me and you will leave.
Don't forget to truly live
While here and now –
Ask your heart – it knows how...

*inspired by Mayan Pyramids in Tulum

When I chose to fall in love,
I had no idea where it was leading...
Such a powerful force
Destroyed who I was...
And I started feeling,
That God wasn't someone above –
God was within me...

When I chose to fall in love,
It burnt all the rubbish in me
And I felt true freedom...
I remembered who I was meant to be
Leaving behind all that's deceiving...

Now I fly too high...
Even though you see me here
I'm just an avatar of LOVE
Choosing to disappear...

ЯНА БОЖИНА – випускниця Ніжинського обласного педагогічного ліцею Чернігівської обласної ради, випускниця Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, учителька української мови та літератури школи І–ІІІ ст. № 29 Оболонського району м. Києва.

У майбутнє я сміливо зазираю
І бачу націю, що виховала я,
Усе найкраще, що у серці маю
Для учнів, які стали мов сім'я!
Я знаю: мова і література
Закарбувались в душах навіки:
Костенко і Франко, Шевченко і Сосюра,
Й непереможні «кіборги» – сучасні козаки!
Я буду навчати, як мене вчила мати, –
Любити рідну землю і шанувати край.
Які ви вже дорослі, хлоп'ята і дівчата,
Думки про вас, найкращі, летять за небокрай.
Уроки наче казка, не дошка і указка,
А ціла постановка, ім'я якій – театр,
Екскурсії в музей. Історії алеї,
І фільми, й мініблоги, і мовний дивочат.
На «дистанційці» знову продовжимо розмову.
Що ж, можна навіть з ліжка відвідати урок,
Нам жодні карантини не зірвуть дисципліни,
Бо на уроках можна і печиво, й чайок.
Зніматимемо тренди, і буде референдум
Такий, як в «Чорній раді» самого Куліша.
Ітимем в ногу з часом, в смартфонах будем разом,
Ми гратимемо в ігри, щоб мову розвивать.
Традиції й обряди, Купала і колядки,
Як власну ідентичність, ми будем зберігать...
Усе це ми разом з вами уроками-стежками
Пройшли, і в телеграмі нам є про що згадать.
І спогади в фейсбуці «Наш клас в науці»

Спішать за пів століття про себе нагадать.

Я вже статечна пані. Пишаюсь дуже вами,
Що вирости щасливі, закохані в свій край.
Візьму до рук свій «ноут», прикрощі «забаню»,
І відпущу всі мрії кудись за небокрай.

МАРІЯ ХАРЧЕНКО – випускниця Ніжинської гімназії № 3, випускниця Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Осінь достиглими яблуками падає на балкон,
Сонце червоне світить без теплових витрат.
Ми залишаємось спогадами серед пожовклих крон,
Нас тут не мало статись, нас забирають назад.

Будемо вічно плавати поміж коралів і риб,
Будемо засинати з видом на океан,
Дихати рівно і глибоко. Бачити дивні сни:
Ніби настала осінь і нас розчинив туман.

10

Йтиму знову одна додому у темноті
І носитиму сумки, бо ж можу сама носити,
А увечері підберу під гітару John Legend-а «All of me»,
Щоб залишилась пам'ять про краще весілля літа.

Щоб залишилась пам'ять про танець – світлий, легкий,
Щоб повірити знову в кохання і трішечки в диво.
І можливо, колись, через місяць або роки,
Ти згадаєш цей день і також усмінешся. Можливо.

Ти притримуєш двері й пропонуєш понести пакет,
Проводжаєш до самого входу, щоб не заблукали.
Ти у серці вміщаєш десятки маленьких планет,

І на кожній плекаєш троянди і рвеш баобаби.

Замість музики любиш грім, в ньому – сила і сенс.

«Він прекрасніший всіх мелодій, – кажеш, –
як вмієш слухати».

Я не знаю, куди мене далі життя занесе,

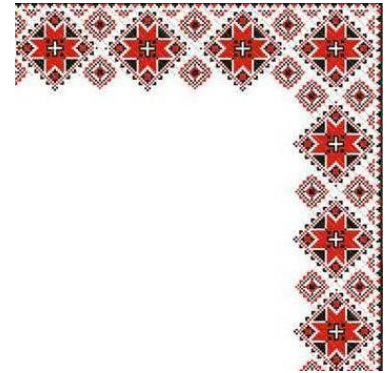
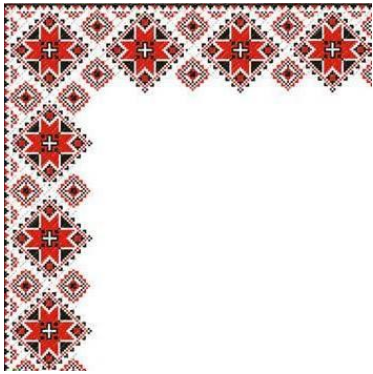
Та з тобою не страшно було б і грозу пройти.

Світ тісний, хай мільярди людей, а навколо все ті ж, одні.

Щоб розширити світ, хтось придумав кордони і візи.

Я прокинусь у іншій країні і в іншому дні,

Де про тебе нагадує тільки рюкзак і валіза.

Частина II

Творчі роботи

учнів 5–8 класів

МАРИНА АВДЄЄВА,
учениця 5–А класу школи I-III ст. № 29
Оболонського району м. Києва

ПОЧАТОК ПРИГОД

У маленькому містечку жучків жила невелика сім'я равликів: мама, тато та двоє сестричок – Уліта й Фіалка. Вони жили в невеличкій хатинці біля озера, де дуже любила гуляти Уліта.

Сьогодні був сонячний літній день. Її сім'я пішла до лісу, а вона залишилася вдома. Тож їй випала гарна нагода пройтися до озера. Там Уліта одразу ж сіла на розлоге листя лілії й попливла на середину озера – саме туди, де жила її подруга жаба Кумка.

– Доброго ранку, шановна пані Кумко, – сказала Уліта.

– Доброго ранку, шановна пані Уліто, – відповіла Кумка.

Вони почали розмовляти про квіти і так заговорилися, що не помітили, як лілія, на якій сиділа Уліта, почала трястися. Потім Кумка це помітила й сказала:

– Що з твоєю лілією?

– Ой, і правда ж, щось із нею зовсім не так.

І це була чиста правда, бо лілія вже майже перехилилася. У цю саму мить Кумка побачила рибу й голосно закричала:

– Швидко тікай на берег, бо я бачу рибу!

Й Уліта почала тікати з усіх її равликових сил. Кумка ж відволікала рибину, стрибаючи так високо, як тільки могла. І робили вони це так кумедно, що риба почала сміятися на весь голос, аж із води вистрибувати.

– Оце я вас налякала! Я просто хочу з вами подружитися, але всі від мене тікають. Може, це через те, що я така велика?

– Ні, – відповіла Уліта, – просто варто спочатку вітатися, а лише потім грати у доганялки.

– Вибач, я не хотіла налякати. Мене звать Луїза. А вас обох як звати?.. Дуже приємно. То що, приймаєте мене в компанію?

Із тих пір маленька Уліта, Кумка та Луїза стали кращими подругами, а риба часто катала їх на ліліях по всьому озеру. Вони запливали в такі далі, вони потрапляли в такі пригоди! Але про це Уліта розкаже пізніше...

РАДИСЛАВА БІЛОУС,
учениця 5–А класу школи І–ІІІ ст. № 29
Оболонського району м. Києва

ПОЛІНА В КАРТКОВОМУ СВІТІ

Розділ 1

Якось Поліні було нудно, і вона вирішила поперебирати карти. Але тільки взяла їх у руки, як раптом... Навколо неї все почорніло! Не встигла Поліна злякатись, як у темряві висвітився напис: «Не брала би ти краще нас у руки! Але вже як взяла – то йди далі!»

Розділ 2

Вона пішла далі. І побачила перед собою дам, валетів та королів. Вони зустріли її та все розпитали, а вона їм усе розказала.

Бубновий валет: Як тебе звати? Звідки ти? Як ти сюди потрапила?

Трефовий король: За моїми розрахунками, вона не могла сюди впасти прямо перед нами на 99,9%.

Бубновий король: Просто йди! А дорога шлях сама тобі покаже...

Чирвовий валет: Позитив!!! І оптимізм!

Піковий валет: Давай пранканем когось...

Трефовий валет: Вона точно безпечна?...

Чирвовий король: О, яка цікава особистість...

Піковий король: ...

Бубнова дама: А ти хімію любиш?

Пікова дама: Може бути союзником...

Трефова дама: КЛАС!!!

Чирвова дама: Привіт!

Піковий король: Як ти сюди потрапила? – грізно спитав він.

Поліна: Я просто поперебирала карти...

Піковий король: Просто поперебирала?! В СУД!!!

Розділ 3

Почалося судове засідання.

Прийшов Суддя.

Був потерпілий з накидкою, і не було видно лиця.
Звинуваченою була Поліна.
Суддя: Ваші голоси!
Всі зробили свій вибір...

Розділ 4

Суддя: Суд готовий виносити вирок!
Дякую тобі, Поліно!

Поліна: Я трохи не зрозуміла...

Постраждалий зняв накидку. Там був **Чирвовий джокер...**

Суддя: Коли хтось із людей перебирає ці карти, то у нас з'являється нова карта, і ми готові зробити тебе однією з нас! **Піковою двійкою...**

ПОЛІНА БОРДАКОВА,
учениця 5 класу
Прибинської ЗОШ І–ІІ ст.

ПРО ЯГІДКИ В САДУ

Мамі я допомагала, в саду ягоди збирала.
Червонесенькі порічки, і смачнючі полунички,
І смородину, й малину, стиглі вишні і ожину.
В кошики усе складала і подружок пригощала.
І сережки я зробила, в вушка вишні причепила.
З агрусу – намисто, ніби я артистка!
Полуничку з'їм услід – заболів уже живіт.
Подивилась – ну й діла: ягідок уже нема!

Я ДИВЛЮСЬ НА НЕБО СИНЄ

Я дивлюсь на небо синє,
Там пливуть хмаринки білі,
Ніби граються зі мною.
Впізнавай: ну хто я? що я?
Ось у небі крокодил.
І дивись – він не один:
Слон могутній і лев грізний,
Чудернацькі звірі різні...
Ось хмаринки-пиріжки
На тарілку вклались всі.
Чайник в небі пропливає,
На гостину всіх гукає!

МОЯ ЛІСОВА КАЗОЧКА

У лісі під горою, під старим пеньком,
Сумували двоє: їжачок і гном.

Гном в червоній шапці, в голубих штанцях.
Їжачок у капцях, шуба у голках.

З ними колись діти гралися в траві,
Але принесли їм іграшки нові –
Стали непотрібні їжачок і гном...
От і опинились під старим пеньком.

А сіренька мишка пожаліла їх,
Запросила в хатку і спекла пиріг...
Трапилося диво: ляльки ожили,
Всі живуть щасливо в мирі і добрі.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Мама-квочка вийшла в сад,
Вивела своїх малят,
Озирнулася навкруги:
Раптом десь тут вороги?

Непосидам все цікаво...
Виглядають із-за мами,
Розбрелися, хто куди,
Хочуть знати все вони.

Як клубочки, покотились,
У травичці загубились.
Знов усіх рахує квочка:
10 дочок, 5 синочків...

Гримає уже сердито:
«Коло мене ходіть тихо,
Бо незчуєтесь, коли
Не минути вам біди!»

Маму слухають уважно,
З мамою ніяк не страшно –
Ні ворона, ані кіт...
Мама захистить від бід!

ДАРЬЯ БУТКО,
учениця 6 класу
Крутівського ЗЗСО І–ІІІ ст.

СІМ'Я

У нашій сім'ї
Багато любові.
Наша мама,
Як дама,
А наш тато,
Як свято.
А сестра моя –
Незрівнянна.
Отака наша сім'я
Бездоганна!

КРАСА СВІТУ

У природи
Така врода!
Вона цікава,
Як пригода.
Вона – це справжня
Насолода.
Люби природу,
Як воду!

БАТЬКІВЩИНА

Україна моя зелена,
Я люблю її так шалено!
А хтось запитає: «Чому?»
І я відповім йому:
«Бо такі тут річки і поля –

Особлива у світі земля.
Бо тут гори і ліси
Незрівнянної краси.
Бо це моя Батьківщина!
Ніколи її не покину –
Любу мою Україну!»

ТАМ, ДЕ ЖИВУТЬ ЛЮДИ...

Наш світ такий юний, барвистий,
Такий веселковий і чистий.
Буду я любить його і завжди
Рятувати цей світ від біди.
Бо буваю така неуважна...

А й справді, важлива кожна комашка!
Наш світ такий незрівнянно цікавий,
А ми неуважні, ми поспішаєм
І не помічаємо різних тваринок,
Звірів, комах, птахів і рибинок.

Ми без потреб не підводим очей,
Не бачим небес і барвистих речей.
А там, на життєвих дорогах,
Є ельфи, дракони і єдиногоги!
Їм би хотілося квітів і наших привітів,
Та вони невидимі в нашому світі.

НАЗАР КАЙДАШ,
учень 5–Б класу
Ніжинської гімназії № 3

ПИСАТИ ВІРШІ

Писати вірші – це зовсім неважко!
Не так, як спочатку здається.
Для цього потрібні зошит і ручка.
Бажання ще додається.
Виходь надвір і навкруг подивись,
На всю цю красу подивись!
Ти надвір виходь і глянь,
На цю красу садів поглянь!
Ти надвір виходь і посміхнись,
До світу серцем пригорнись!
Ти надвір виходь і опиши
Все, що бачиш, в зошит напиши!
А рими тут самі утворюються, –
Так і вірші створюються.

ЯК?

Як? Це питання
Несе велику суть.
Як кипить ртуть?
Як плететься светр?
Як дмухає вітер?
Як складають вірші?
Як сталося, що люди –
Є добрі й гірші,
Лихіші й миліші?
Чи, наприклад,
Є у когось якісь таланти –
Танцювати, малювати –
Як про це дізнатись?
Кажуть, треба

Трудолюбно працювати,
Щоб узнати, як.

ЗАПЛУТАНКА

Ось подумала Марина:
– А що таке горобина?
Каже мати:
– Треба знати,
Горобина – це калина.
Тут у гру включився тато:
– Що таке ти кажеш, мати?
Горобина – мандарина!
Усміхнулася бабуся:
– Ти, Марусю, не хвилюйся:
Горобинка не калинка, не мандаринка,
А динька!
Розгубилася дитина:
– То що ж таке горобина?
Тут дорослі всі сказали:
– У заплутанку ми грали!
І губитися не варт.
Все, що ми казали, – жарт.
Горобина ж – то просте:
Он під вікнами росте!

ХРУЩІ

Я пам'ятаю, як навколо хати
Хрущі дзижчали неспинно,
А мама мені тихо казала,
Що від хрущів невелика шкода,
А більше краси...
Я вже стільки всього знаю,
А навчанню немає
Кінця і краю.

ХАЙКУ

ВОЇНИ ІДУТЬ

Сакура цвіте,
Та бджоли не гудуть:
Воїни ідуть.

ЗОРЕПАД

Зорі падають,
Небо помаранчеве,
Палають вогні.

МАЛЯ

Рисові поля,
Тихенько спить немовля
І мовля: «Мама».

ЦЕ СТАЛОСЯ ВЧОРА

Це сталося вчора.
Я дивився в небо
І бачив, як гине матінка-природа.
А небо вже не синє – полум'яне,
Червоне і гаряче.
А по полю заєць скаче –
Як його ще не підстрелили мисливці?
А з чого роблять олівці?
Люди ліси вбивають,
Бідні звірі вмирають!

А війна... Кому й що вона принесла?
А скільки життів забрала!
Нічого вона не дає, окрім зла.
Від неї нікому нема добра.

ЄЛИЗАВЕТА КАПУСТИНСЬКА,
учениця 6–А класу школи I–III ст. № 29
Оболонського району м. Києва

ПОЧАТОК ВЕСНИ

Сонечко все вище,
Вітер все тепліший,
Вода прибуває –
Весна наступає.
Птахи прилітають,
Квіти розквітають,
Попереду свято,
Радості багато –
Щастя навкруги!

У ШКОЛІ

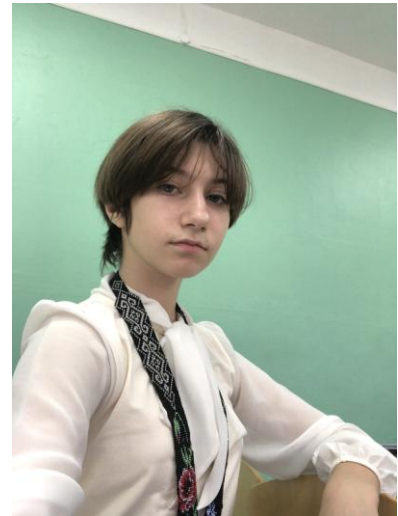
У моїй школі
Кожен день щасливий!
Тут я навчаюсь,
Це другий мій дім.
Тут мої друзі
Й вчителі найкращі.
Школу я ціную,
Бо вона найкраща,
Бо вона моя!

РІДНИЙ ДІМ

Рідний дім дарує тепло,
Створює затишок.
Мене завжди там чекають,
Мене завжди там люблять.
Вертаюсь я завжди туди,
Що б не сталось у житті!

ВЕРОНІКА ЛІСОВИЧЕНКО,
учениця 6–А класу школи І–ІІІ ст. № 29
Оболонського району м. Києва

БАТЬКІВЩИНА

Батьківщина – це наш рідний край.
Хай кожен в ній побачить водограй,
Відчує мрію полетіти в небокрай...
Люби її гаї, її весни розмай.
Та попри все дивись, не забувай,
Що хоче хтось загарбати цей рай, –
І ворогів за неї покарай!
Пісня в неї солов'їна,
Це наша ніжна Україна.

ДЯКУЮ, ТАРАСЕ

Найкращий вчитель Батьківщини –
Ніхто інакший, як Тарас.
Він осягнув такі глибини,
Такий нам дав дороговказ!
Він нас навчав в словах незгасних
Відчути радість, біль і сум...
«Спасибі, – я скажу, – Тарасе,
За віще слово, за красу».

СКАРБИ

В Дніпрі ховаються скарби,
Знайти їх ти не зможеш, сестро.
Вони лежать на глибині.
Та їх знайшов один маестро.
І він дістати їх зумів,
І скриню ту зумів відкрити...

Та не побачив він скарбів,
Лише насіння чорнобривців.
Він посадив їх навесні
У кожного в душі і в серці...
З тих пір співаємо завжди
Про матір і про чорнобривці.

Настільки гарні були квіти,
Що кожного змогли зігріти!

СВЯТОСЛАВА МАКАШЕВА,
учениця 5 класу
Талалаївського ЗЗСО

ЛЮБІТЬ РІДНУ МОВУ!

Моя Батьківщино!
Моя Україно!
Твоя рідна мова
Звучить солов'їно!

Вона мелодійно
Над світом лунає,
В сім'ї моїй рідній
Її кожен знає!

Моя мова ніжна,
Дзвінка й милозвучна,
Барвіста й розкішна,
Дзвени щиро й гучно!

Любіть рідну мову!
Пишайтеся нею!
Хай звуки чудові
Летять над землею!

КАЗКА ПРО ЯЛИНЧИНУ МРІЮ

Восени ми, як годиться,
Майстрували годівниці,
Турбувались про пернатих
Й вирішили участь взяти
В конкурсі на годівнички
Для горобчика й синички.

Перемогу здобули!
 А дарунок привезли
 Нам самі лісівники.
 Не повірите, який!
 Це ж ялинонька мала
 В горщику, в землі росла!
 Подарунку так раділи,
 Хутко її нарядили
 І поставили в фоє –
 Тепер в школі свято є!
 Так росла вона поволі
 У шкільному коридорі.
 А коли весна настала, –
 Нове місце підібрали,
 Хвилювалися усі:
 Чи ж то прийметься, чи ні?
 І ось щастя! Сталось диво!
 Ожило, зазеленіло,
 Підняло гілля до сонця,
 Усміхалось у віконце...
 Так росла собі ялинка,
 Наша диво-веселинка!
 Я ялинку поливала,
 Вона ж так мені сказала:
 – Дякую тобі я, мила!
 Маю друзів незрадливих,
 Усі люблять тут мене...
 На жаль, скоро це мине,
 Бо канікули настануть, –
 Я тоді сама зостанусь.
 Святославо, знаєш, люба,
 Про що мріяти я буду?
 Про подружку чи сестричку,
 Хай маленьку й невеличку.
 Буду її доглядати,
 Від негоди захищати,
 Дружно б з нею ми жили,
 І міцніли б, і росли,
 Кисень вам би дарували
 І довкілля зберігали...
 Ось таке прохання маю.
 Скоро ж свято Миколая –

Вірю: він мене почує
І сестричку подарує!

ЛИСТОПАД

Крутиться листя в осінньому вітрі,
Листя танцює у синім повітрі...
Воно все барвисте, і ніжне, і миле,
Ніколи й нікому зла не робило.

А осінь прийшла – і з дерев позривала
Багрянцем налиті листочки барвисті,
Природа просила, молила, благала
Залишить на гілках дари золотисті.

Та падають дивно в повітряні хащі...
Їх вітер-пустун не відпустить нізащо,
Бо знає, що танго уміло танцюють,
Востаннє так ніжно наш погляд милують.

А я ті листочки додому несу,
Щоб взимку згадати осінню красу.

ВІКТОРІЯ ОВРАМЕНКО,

*учениця 7 класу
Світанківського ЗЗСО*

БАЖАННЯ

В Новім році всім бажаю
Щастя й радості без краю,
Щоб збулися всі бажання,
Вірилося у кохання,
Щоб у мирі ми жили,
Ще й здоровими були.
Щоб пішов від нас цей ковід
Взагалі за небокрай,
Й більш ніколи не приходив
В Україну, в рідний край!

ЗИМА

Сипле, сипле на село
Білий та лапатий.
Закружляло, замело
Доріжку до хати.
Вітер віє, аж гуде –
Не мети, доволі!
І ніде нема людей –
Холодно надворі.
Треба й нам іти до хати –
Скоро Новий рік стрічати!

ВІКТОРІЯ ОНОПРІЄНКО,
учениця 6 класу
Бурімського ЗЗСО І–ІІ ст.

ШЕВЧЕНКОВІ

Колись, вже років двісті тому,
Прийшов у світ Тарас малий,
У світ, де повно нелюбові,
І голоду, і лихоліть.

Жилось маленькому так тяжко,
Не знав він доброти й жалю,
Чекав, що скоро буде краще,
Але й на панщині побув.

Він потім написав про долю,
Про ту нещасну, що він мав,
Й не полишав думок про волю...
Талант він людству свій віддав.

МРІЮ ПРО МАЙБУТНЄ

Іде війна, на жаль, не перший рік,
В ній українці наші гинуть.
У воїнів – короткий вік.
Біда і сльози – без упину..

Там, на війні, – чиїсь брати,
Чиїсь батьки і дідусі...
Як мені їм допомогти,
Щоб повернулися усі?

Я мрію, що прийде той час,
Що буде мир по всій землі,
Безхмарне небо для всіх нас
І що не буде моря сліз...

ЯНА РУСАЛОВСЬКА,
учениця 5–А класу школи І–ІІІ ст. № 29
Оболонського району м. Києва

ВЕСНА

Вже перше березня надворі,
Але на травах сніг лежить.
І птахи зовсім не співають,
А вдалині я чую спів.
То діти весну закликають,
Вони уже весни жадають!
Чекають, поки сніг розтане,
Чекають, щоб вона прийшла
Й тепло з собою привела.

ТЕЧЕ ДНІПРО...

Тече Дніпро, а я дивлюсь і бачу:
Водицю синю вітер аж гойда.
А я мала тоді була,
А за вікном була весна.
І ось на бережок біленький
Зринають води сині,
Пісок намочать до знемоги
Й затягнуть у глибини –
Глибини сині аж до дна,
Бо за вікном шумить весна.
Тече Дніпро, а я дивлюсь і бачу:
Водицю синю вітер аж гойда.
А я сиджу і ледь не плачу –
Від щастя, бо Україна розквіта.

ЄВГЕНІЯ СТРЕМЕННА,
учениця 7 класу Іржавецької філії І–ІІ ст.
Носівського ЗСО І–ІІІ ст. № 5

Сплять дерева в теплій козушині:
Все дрімає – тихо навкруги...
Сниться літо молодій пташині –
Скрізь лише видніються сніги...

Йду. На віях – срібло дармове...
Холод аж до кісточок проймає,
Та надія все одно живе,
Що тепло у гості завітає.

Щось чорніє серед білих нив
І клубочком котиться кудись...
То собака аж сюди забрів!
– Агов, друже милий, озовись!

Разом підемо – так веселіше!
І дорога задзвенить морозна...
Хоч зима листівки білі й пише,
Та читати разом нам їх можна.

Нарешті серце стало розтавати,
Що кригою взялося від зими.
Почну нові узори вишивати
На полотні ще бісером німим...

Візьму ниток червоних і зелених,
Їх голкою посію в завиванці,
Щоб душу гріли і сплітались в пелех,
У козачка пішли б на вишиванці...

А жовті перли кину десь угору,
Щоб теплі кола бігли в усібіч.
Розвію жаром в чорноті узори –
І розмалюю кольорово ніч!

МІЛАНА ТРОФІМЕНКО,
учениця 7–А класу
Ніжинської гімназії № 3

Свіча горить... Горить і плаче,
Сльозою тихою стіка.
Стоїть і стійко, і терпляче,
Від долі наче утіка...
Але дівчина добре знає:
Та сама, неминуча, смерть
На неї вже давно чекає.
Через годину
Згасне – вщерть.
Чому, свічо,
Така недовговічна?
Чому палає від твого вогню
Моя щока?
Чому така ти гарна,
Мов міфічна?
Чому згоріла ти,
А в опіках – моя рука?..

Я запрошу тебе на танець,
Формальності порушу всі.
А чом би дівчині не можна?..
Якщо смілива – то вперед!

Я запрошу тебе на танець,
І будем разом ми кружлять
Не в центрі, але й не в куточку.
А погляди – усі на нас!

Я запрошу тебе на танець,
І благородним лицарем моїм
Сьогодні станеш – головним у залі.
А у майбутнім – станеш королем!

ДЕНИС УРОДА,
учень 6 класу Орлівського НВК

Дев'ятого березня в Моринцях
Маленький хлопчак народився.
Ніхто тоді ще не знав,
Що вийде в майбутньому з нього
Великий поет і художник.

Дитинство сирітське, незгоди,
Злий дяк його грамоти вивчив.
Ніхто тоді ще не знав,
Що він в бур'янах малюватиме,
А мріяти буде про славу.

Шевченко любив Україну,
Писав про повстання і волю.
Ніхто тоді ще не знав,
Що каторга десятирічна
За вірші бунтарські чекає.

Шевченко любив Україну,
Він духом не впав, не скорився.
Ніхто тоді ще не знав,
Що збудуться мрії Шевченка,
І буде завжди Україна!

АННА ЧИНЧИК,
учениця 6–Б класу
Лицею № 7 м. Прилуки

РІДНА СТЕЖКА

Рідна стежка край села
В'ється в хату до вікна.
А на стежці тій вузькій
Там стоїть дідусь старенький.
Він мені назустріч вийшов.
Сонце в небі, сад і тиша...
Я біжу на край села
В рідну хату до вікна.

ПІДСНІЖНИК

Пробрався з-під снігу
Підсніжник маленький,
В зелених листочках,
Такий чепурненький.
Дзвіночок свій клонить,
Вітає мене...
Коли вже ця довга
Зима промине?

АРСЕНІЙ ШАПОВАЛ,
учень 6–Б класу
Ліцею № 7 м. Прилуки

БАТЬКІВСЬКІ СТЕЖКИ

Мовчати вже не можна,
Коли душа болить,
Коли душі і серце
Мовчати не велить.

Душа болить за рідне:
Стежки і рідний край,
За батьківську домівку,
За ліс, село та гай.

Стою на виднокраї
На тих просторах я,
Аж серце завмирає –
Оце земля моя.

Тут кожний пам'ятає,
Свої роки малі,
Канікули веселі
У дідуся в селі,

Де краєвид чудовий,
Де райдуга цвіла,
Де бігали гурьбою
На греблю край села.

По черзі випасали –
Тут треба теж знання –
На пасовище гнали
Телят, корів щодня.

І по гриби ходили
Далеко за село,
І ягід набирали

Повнісіньке відро.

Влізали на черешню
Із мискою в руках,
Купались ціле літо.
Катались на човнах.

І раків витягали,
Ловили карасів,
На нашому ставочку
Були щасливі всі...

Проходять роки швидко,
Як води у ріки...
Я повернувся знову
На батьківські стежки.

Стою на рідній стежці
Й не впізнаю села,
Неначе я у Прип'яті –
Усе у бур'янах.

Де хаточки біленькі?
І де дитячий сміх?
Стоять пусті руїни,
Обвалюються всі.

Нема села, зруйноване,
І розікрали все,
Лиш вітер тут регочеться,
У очі пил несе.

Де землі плодovitі,
Де щедрий урожай?
Де люд наш працьовитий?
Де наш чудовий край?

Лиш в серці залишилися
Чудовії згадки,
Про те, що найрідніше, –
Про батьківські стежки.

Нам треба повертатися
У батьківське село,
Щоб стало в тих хатинах
Ще краще, ніж було!

Надію в серці маємо,
Що все у нас в руках,
Що знову прийде щастя
По батьківських стежках.

ОЙ ПІДУ Я У ЛІСОК

Ой піду я у лісок,
Назбираю трав пучок,
Лікарських, цілющих,
З лісової пущі,
Солодкої малини,
Лісової ліщини,
Пахучої суниці
І кошик грибів.
Потім стежечка моя
Приведе аж до села,
До рідної хатиночки,
До рідної домівочки –
З дарами вернусь.

БЕРЕЗІЛЬ

Сніг останній заховався
В чорній хащі у яру.
Джерельце тече у лісі,
А з берізки – сік смачний.

Підставляє дід відерце,
Щоб стікав сочок свіженький,
Вітамінчики весняні
Діточкам він назбирає.

І радіє дід Василь,
Що прийшла весна до них:

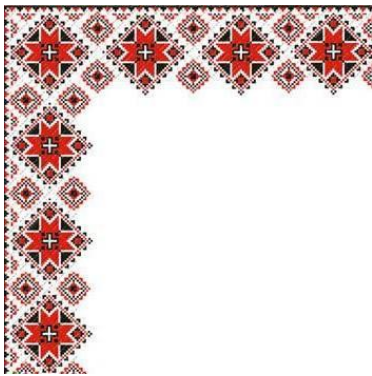

Квіти розпускаються,
Дітки зігріваються.

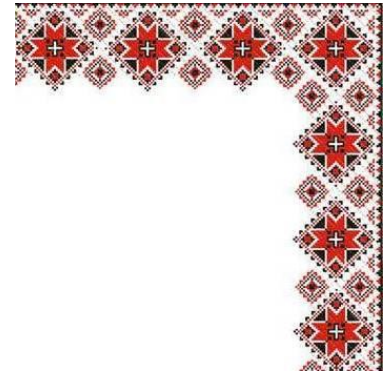
Птахи радісно літають,
В небі весело співають,
Все дзвенить, дзюрчать струмки,
Настрій радісний такий!

І радіють діточки,
Що розтануть вже річки,
Квіточки збирають,
В поле вибігають.

Ой, радіє вся Земля!
Сонцем зігрівається,
З джерела вмивається,
Сили набирається.

Частина III
Творчі роботи
учнів 9–11 класів

ВАЛЕРІЯ БОЙКО,
учениця 10 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

ВЕСНА

Сьогодні перший день чарівної пори року. Радюсінський вітрець торкає мої щоки та пролітає вулицями й тротуарами. Біля мого будинку руденьке білчення стиха гризе горішок і грає з пестливим маревом сонця. Сніжок покинув наші краї, а морозко-чародій у молочному зшитому мереживі зник. Дерева скинули останні морозні сніжинки, почали готувати нові шати для весняного показу. Весна, пролітаючи над тьмяними полями, розбудила діток своїх – підсніжників. З-під маленьких листочків визирають їх стебельця й ніжно плескають пелюстками. А от крихітний ховрашок, доїдаючи вівсяно-просове печиво, наважився зірвати витончену квітку. Побачивши це, весна не на жарт засмутилася. Її подруга хмаринка заплакала й ненароком затопила гірку сім'ї ховрашків. Усе ж знайшовся відважний герой – білчення! Воно запросило сім'ю у своє дупло, вирізьблене в березі. Згодом веснонька

вибачила ховрашка й подарувала йому нову барну стійку для просо-зернових коктейлів.

НЕВЖЕ ВОНА ПРИЙШЛА У СНІ МОЇМ?

Прекрасна біла вовчиця промайнула поряд. А очі в неї в п'ятімі вигравали білим пестливим кришталем. Пухнасті вушка настобурчилились, і мороз пробіг по моїй шкірі. Ікла жорстокістю іскрилились, хапаючи танцюючі сніжинки. Десь далеко виднілись очі, налиті смутком, скорботою, холодом охоплювали всіх. Помітивши на бережку чарівну золотую лань, вовчиця вихором промчалась, а сизооку вже й не видно, напевно, розвіялась у п'ятімі. І недалеко біля тундри знов зустрівся цей безстрашний погляд, ця рівнесенька осанка, і подих холоду не стих. Побачивши силует сіроманки, люди застигли, а від войовничого погляду вже й нічого не лишилось. Пройшовши повз бурхливу річку, звір зупинився ненадовго, і довкола все в лід перетворилось. Де не пройде ця вовчиця, земля хрумтить, і все живе під її лапами стогне. Ні пташина не співає, ні цвіркун у траві не грає, бо холодна королева мимоходом пробігає. Три місяці блукаючи, у якісь хаці забрела, а там, у глибокій нірці, щось скавчить і визира. Наша крижана схиляється над тим звір'ям. Раптом сонце показалось, темні хмари розвіялись умить, а від нашої вовчиці залишивсь лиш мокрий слід. І от земля заспівала, цвіркуни до рук взяли чарівні скрипочки свої. Природа все ж жива була під покровом смутку й морозного полотна.

МОЯ НОВОРІЧНА НІЧ

Напередодні свята на моєму вікні лягли, ніби мереживо, красуні сніжинки. Морозко ще вчора намалював своїм чарівним пензлем довгождані візерунки.

Бабусин пиріг уже давно красувався на столі, а запах давно ллється з кухні та своїм духмяним ароматом пестить мій червоний носик, адже я тільки повернулася з ліцею. Після частування ми із сім'єю почали прикрашати будинок і чарівну ялиноньку. Аж тут бринить мій телефон! Глянувши на екран, я помітила, що телефонують мені мої однокласники. Пристрасний Нікіта, який пече полуничні кекси, та ще декілька моїх подруг. Прещедра Анна, яка подарувала мені медвяну цукерку, нарізає лимон для різдвяного печива, а я й зовсім не віддячила їй за солодкий «презент». Розмова тривала до пізньої ночі. Моя ялинка вже миготіла сріблястими гірляндами, віддзеркалюючи кришталевими іскринками. Моя сім'я вже зібралася біля святкового столу, і ми чекали на диво. О дванадцятій по телевізору почався президентський «sreesh», як ми кажемо з моїми дорогими однокласниками.

Коли промова закінчилась, справді відбулося диво! У моїй руці з'явився папірець із новорічними побажаннями, звичайно, я спалила його й додала попіл е келих шампанського. Випивши його, я отримала радісний дарунок, який до цього часу зі мною...

ОСІННЄ ЛИСТЯ

Ось нещодавно д наші краї завітала чарівниця осінь. Проїхавши на колісниці маленькими провулочками та парками, допомогла вдягнутись деревам у нове вбрання.

З одного боку, мені так приємно спостерігати за тим, як листя повідомляє про перші заморозки та похолодання.

Але з іншого боку, на жаль, осіннє листя прощається з нами, опадаючи з дерев. Вітер розганяє листя повсюди. Природа завмирає та готується зустрічати зимову погоду. Листя прощається з білим світом...

Осіннє листя шепоче про красу осені, сонця, яке світить, але не гріє. Хрумтячи під ногами, воно молить про пощаду людей і природу.

АНАСТАСІЯ ВАЩЕНКО,
учениця 8–А класу
Прилуцької гімназії № 5

ЧАС

До цього пана ми на «Ви» звертаємося
Та товаришувати з ним стараємося.
Він наймогутніший та безкінечний,
Це містер Час – величний, небезпечний.

У нього скрізь порядок має бути,
І він не може щось колись забути.
Перевірити, до прикладу, чи все, як треба,
Чи є втручання в механізм потреба.

Йому допомагають його діти,
Вони тільки й уміють, що летіти.
Вони – його найшвидші елементи.
Ми їх звемо секунди, миті чи моменти.

А повелитель часу знає все за нас,
Чого чекати далі і коли наш час...
Що було в минулому та коли майбутнє.
Виправити зроблене – шанс у нас відсутній.

Я думала раніше, що час нас обкрадає
І найдорожче серцю свавільно забирає.
Тепер я знаю: то його таємні розрахунки.
Хвилини і години – щедрі подарунки.

Рано чи пізно, поки життєвий запал не згас,
Треба реалізувати свій дивовижний шанс.
І дякувати Величності за подарований час,
За те, що він собою ділиться із нами щораз.

ЛІКАР ЧАСУ

На перший погляд, це звичайний чоловік,
Скромно одягнений, але завжди привітний.
Хоча і має він похилий досить вік,
Проте з-поміж усіх завжди помітний.

Його професія ремісника – звичайна справа.
У невеличкій лавці він приймає всіх клієнтів.
Хтось скаже: «Це нескладно! Так, забава!», –
Та скільки тут щасливих є моментів!

У лавці відбуваються годинникові чари,
Їх можна з вулиці побачити в люстерце.
Після ремонту чути всі годинника удари,
Так, ніби починає битися ритмічно серце.

Цей чоловік – не просто майстер гарний,
Він, образно сказати, справжній лікар часу.
Кожен прожитий день його не марний.
Він – просто геній суперкласу!

В ЕПІЦЕНТРІ ВІЙНИ

- Мамо, я кривавої війни боюся.
- Ти не хвилюйся, дитя моє, за тебе я молюся.
- Мамо, зупини бої жорстокі.
- Не хвилюйся, ми не одинокі.

- Але ж у будинку тільки ти і я.
- З нами Бог, він нас оберіга.
- А якщо у нас останній день сьогодні?
- Звичайно, ні. Свята он скоро великодні.

- Якщо ми вижили, то будем жити далі,
І ти ніколи не відчуєш почуття печалі.
А восени я відведу тебе до школи,
І не розлучимось з тобою ми ніколи.

- Ну все, заснув? Солодких снів!

– Господь, благаю, подаруй ще кілька днів...
Втекти із сином і було куди, та щось спинило.
Будинок цей снарядом зачепило.

НІЧНИЙ КОШМАР

Осіньне місто огорнула ніч,
Повисла й охопила атмосферу.
Лише птахи літають навсібіч,
А в темноті можна побачити пантеру.

І видається ніч така містична,
Що навіть зір не видно серед хмар,
Занадто довга і така незвична...
І тут – з'являється кошмар!

І час немовби зупинився зовсім,
Ти не знаходишся у просторі буття...
Та знову прокидаєшся невдовзі.
Кошмари будять дивні почуття...

СОФІЯ ВЕРТОЛА,
учениця 8 класу
Талалаївського ЗЗСО

Серпень... Табір...
І наші стосунки...
Перше кохання...
І перші цілунки...
Походи... Салюти...
Сонечка захід...
Ніжні мелодії
Наспівують птахи...
Мені так журливо,
Бо щастю кінець...
Не можу забути
Наш стукіт сердець...
Здавалось, що зорі
Палають для нас.
Навіщо ж кохання
Підступний вкрав час?!

Знов я пишу тобі нерішуче:
– Навіщо?
– Чому?
– За що мене мучиш?
– Ну як ти?
– Сумуєш?
– Чого ж ігноруєш?
Щодня і щоночі питаю тебе,
Заплакані очі,
Обличчя сумне...
– Єдиний!
– Коханий!
– Ти потрібен мені!
Кричить моє серце,
Пече день при дні!

... Час летів швидкокрилий,
І змінилися ми...
Лиш незмінні лишились
Мої очі сумні...

МРІЯ

Війна на Сході України
Приходить в сни: усе в руїнах,
Доценту знищено мій рідний дім,
Моя сім'я колись жила щасливо в нім...
Минуло вісім років з того часу.
Вже зараз я навчаюсь в восьмій класі.
За час цей стільки змін в моїм житті,
Постійні переїзди й хвилювання ті
Ніколи не забудь моїй родині,
Живуть ці спогади у пам'яті донині –
Як з розумінням всюди нас стрічали
І чим могли, тим і допомагали:
Хтось – теплими й потрібними речами,
Хтось зігрівав нас ніжними словами...
Тепер моя сім'я живе в селі,
Де дзвінко так співають солов'ї,
Де річка В'юниця водичкою шумить,
Де бджілка понад соняхом дзвенить,
Де тато й мама зводять новий дім,
Де мріємо назавжди жити в нім,
Де сад новий з сестричкою садили,
Де вперше сливи і грушки вродили,
Де з першим я зустрілася коханням,
Де в серці маю мрії й сподівання,
Що більш від куль не будем утікати
Із Талалаївки, з недобудованої хати.
Якби ви знали, як мені важливо,
Щоб люди всі жили лише у мирі!
Щоб в цілім світі більше не стріляли!
Щоб в спокої ми дім добудували!
Щоб на даху жили в гнізді лелеки!
Щоб чути шум не кулі, а смереки!
Щоб спокій, щастя, щоб життя у раї,
В єдиній Україні, в ріднім краї!

ВІКТОРІЯ ГОЛОВКО,
учениця 11 класу
Ніжинської ЗОШ І–ІІІ ст. № 10

СОН

Так хочеться полинати у сон,
Де теплий промінь грає на щоці,
Де аромат лугів покличе у полон,
Де квіти польові тримаю у руці...

Так хочеться продовжити цю мить,
Коли легенький вітер шелестить,
Тріпоче лист зелений на тополі
І житні хвилі котить чисте поле...

Заплющу очі, солодко вдихну
Уперше я сімнадцяту весну....
І небо чисте хай благословить
В житті найкращу, неповторну мить...

А руки-крила прагнуть обійняти
Всю цю красу... І хочеться кохати,
Летіти ввись, до сонця посміхатись
І якнайдовше щоб не прокидатись...

СПОГАДИ...

Ароматом духмяним пахнуть мамині груші
У старому осіннім саду...
Вже так скоро залишить домівку я мушу
І стежину свою віднайду.

Десь блукатиму довго я в далекому краї ...
Десь зупинку зроблю – чи на рік, чи навек...
Тільки той аромат у саду не зникає,
І нектаром стає вже фруктовий той сік...

Пахнуть груші дитинством моїм променистим,
Пахнуть небом і ласкою маминих рук...

І дівчатко щасливе в сорочці барвистій
Знов складає ті груші у білий фартух...

А у небі пливуть, як високі видіння,
Хмари-мрії забутих років...
У старому саду, у грушевім цвітінні
Бачу в снах я щасливих батьків...

ЕСЕ

*...А всім нам вкупі на землі
єдиноmysліє подай і братолюбіє пошлі.*

Тарас Шевченко

У єднанні – наша сила... У братерстві – наша мудрість... У любові – наше майбутнє...

Мабуть, немає жодної людини, що прожила життя й не усвідомила цих вічних істин. Вони спадають на думку тоді, коли стоїш перед фатальним вибором цінностей – залишити Батьківщину та їхати в пошуках кращого життя за кордон, чи будувати квітуче майбутнє для своїх дітей та онуків, чи об'єднатися навколо ідеї розбудови незалежної держави, чи поодинці чекати на щедрі подарунки «благородних» меценатів сусідньої держави...

Кожне покоління, як показує історія, переживало непрості часи. Комуś на долю випали повстання й революції, хтось пережив воєнні лихоліття. Але люди навчалися бути сильними, стійкими, загартованими. У цьому їм допомагало єднання та спільна мета – відчувати подих свободи й волі, живучи на рідній землі.

Розуміли люди, що тільки разом можна досягти успіху та процвітання.

Нам, молоді, продовжувати справу Великого Кобзаря, тому подумки повертаюся до Шевченка, бо хочу зрозуміти силу його пророчих слів, пізнати життєву мудрість, яку він передав нащадкам.

Ніби й живемо ми гарно, опановуємо нові науки, розвиваємо критичне мислення та власні таланти, маємо модернізовану техніку, яка полегшує наше життя. Відпочиваємо за кордоном, вишукано вдягаємося, вважаємо себе успішними...Тоді чому ж не вистачає місць у дитячих будинках? Чому жебракують старенькі, ледь виживаючи на мізерну пенсію? Чому кожен піклується тільки про себе, забуваючи про те, що поруч страждає близька тобі людина? Де наша єдність і братерство, де спільна мета й думка, коли йдемо обирати владу, стоїмо осторонь і не втручаємося, коли ображають слабкого, коли чинять брехливе «правосуддя»? Німе мовчання – це наша слабкість, це те, що не дає нам бути великими й незалежними!

Пророк Тарас Шевченко дає нам справжній дороговказ: бути сильною, єдиною нацією, яку не здолати у віках!

...І ми були тією нацією, коли пліч-о-пліч стояли на морозяному Майдані, коли їли із спільного котла, коли незнайомі мешканці Києва приносили до змерзлих, але стійких борців за право вільного вибору майбутнього власноруч приготовлені харчі... Можливо, і куплені на останні кошти...

Ми були тією нацією, рідними братами й сестрами, коли захищались дерев'яними щитами від снайперських куль... Я бачила велику згорьовану українську родину, яка оплакувала своїх дітей, що полягли за право називатися українцями..

Ми й зараз єдина сім'я, коли допомагаємо одне одному боротися за право жити, коли встигаємо за декілька днів зібрати неймовірну суму на термінову операцію, коли виходимо й перекриваємо важливі магістралі, протестуючи проти захмарних тарифів... І тоді нас чують, бояться та починають на нас зважати... Завжди поважають тих, хто має братерську підтримку й надійне плече друга!

Ми повинні бути сильними та єдиними в прагненні щастя й процвітання рідної України. І коли в нас буде одна думка стосовно гідного життя, спільна віра в добро та справедливість, одна велика ідея – розбудова квітучої європейської України, – тоді ми будемо шанованими у світі... Подати вчасно руку допомоги, підтримати в біді, дати слушну пораду й просто вміти почути іншого – ось у чому, на мою думку, наша єдність і братерство...

Дай, Боже, нам мудрості, щирості, любові до ближнього, волі до боротьби й гідного майбутнього, аби виконати найбільшу мрію Великого Тараса та зробити її сенсом свого життя.

ТІ, ЩО ТРИМАЮТЬ НЕБО...

(літературний триптих)

Пролог

...У кожного з них були свої плани на життя. Воно здавалося таким довгим і насиченим подіями, що важко уявити, коли та в якій спосіб прийде час збирати врожай долі. Але кожен бачив себе успішним, з великим багажем життєвої мудрості й звичайним прагненням відчувати людське щастя, подарувати його найріднішим, поділити з ними хвилини розпачу й радість перемоги.

...Вони були різні за віком, за походженням, за професією...

У кожного з них було особливе дитинство, свої друзі й багаті на події спогади про юність.

Кожен із них мав свою мрію, яка обов'язково мусила здійснитися. І вона окриляла та робила їх сильними, витривалими, цілеспрямованими...

Кожен із них по-особливому бачив майбутнє, помилявся й виправляв помилки, шукав шляхи виходу зі складних ситуацій...

Кожен із них жив... Так, як умів, як підказувало йому гаряче серце, як навчав досвід і як дозволяло сумління.

Та об'єднувала їх любов... Любов до батьківської хати, до тихої маминої пісні, до чистого джерела серед тінистих українських лісів, до розлогих берегів Чорного моря та Карпатських гірських вершин, до співучої рідної мови й широкого лану золотавої пшениці, до безкрайнього неба, що дарувало простір і свободу...

Їх об'єднувала боротьба. Це була битва за волю й майбутнє України, за можливість бути самобутніми й незалежними. За прагнення кращої долі дітям і внукам, за збереження національної культури й традицій, за можливість називати себе українцем... Це було протистояння добра і зла, гідності і рабської покірності, честі і зради, сили духу і байдужості...

Це було неймовірне бажання жити й готовність зустріти смерть. Але не впасти на коліна, не прогнутися під тиском брехні й лицемірства.

...Треба тримати небо, аби темний Хаос не затулив шлях до Сонця...

Частина перша

«...І молитвою єдині...»

Церковні дзвони мелодійно сповіщали про початок ранкової молитви. Протоієрей отець Сергій, а в народі Сергій Чечин, запалив лампаду, перехрестився перед іконами та вклонився образам святих. У Всіхсвятській церкві з'явилися перші парафіяни. Щиро посміхаючись, святий отець вийшов їм назустріч та, помітивши в декого великі валізи, рукою вказав у лівий куток храму. Тут, за невисокою огорожею, якою слугували лави, можна було побачити безліч пакунків – великих, маленьких, у прозорих пакетах та загорнуті в цупкий папір... Ящики, клунки, торби... Вони стояли один на одному, а люди все несли й несли...

Це була реакція парафіян на відверту промову настоятеля храму, якого в невеликому історичному провінційному Ніжині знали ледь не всі жителі...

...Отець Сергій готував свого бусика в далеку дорогу. Чи таку вже й далеку, адже їхатиме він нашими українськими шляхами більше двох тисяч кілометрів, а на узбіччях – зелені жита й сині волошки... А он підростають соняшники й кукурудза... Вони невисокі, а літо не встигло навіть покрити їх пилом!

Був кінець травня 2014 року...

Там, на Сході країни, гуркотіла техніка, не характерна для мирної України. БТРИ, танки, самохідні артилерійські установки лякали місцевих, залишаючи колії на степових дорогах та зруйнованому від вибухів і спеки асфальті.

Святий отець, знявши рясу та вдягнувши військову камуфляжну форму, їхав у саме пекло, де вирувала смерть. Вона чекала тут кожної хвилини, а про неї нагадувала розтрошена на узбіччі техніка, залишки мін,

що хвостами стирчали із землі, великі вирви та повалені танками дорожні знаки й вказівники. Натомість з'явилися блокпости, білі мішки з піском та землею, залишки коліс, шини, дерев'яні таблички-орієнтири. І військові... Хлопці в камуфляжі ретельно перевіряли документи, вантаж, давали поради, застерігали.

...Він родом із Києва, а життя в столиці було мрією багатьох. Дитинство, за ним і юність промайнули миттєво, залишивши спогади про рідну Лютеранську вулицю й перших друзів, завдяки яким пізнавав світ і життя.

Шлях у духовну академію був свідомим, виваженим. Доля привела Сергія до Ніжина в непростий час. Терпіння, віру, силу духу вимагала кропітка робота – розбудова Української православної церкви Київського патріархату. Та молодий священник мав мету й чітко їй слідував. І за ним пішли віряни.

...У повітрі почувся свист снаряда. Сергій різко повернув праворуч та зупинив буса. Скільки разів він їздив у зону антитерористичної операції, такого обстрілу ще не було! Одразу пригадалася поїздка до Курахового... Тоді привіз хлопцям теплі речі, обігрівачі, борщові набори, які готували парафіянки.

– Благословіть, святий отче! – просили військові, учорашні діти.

– Вибачте, хлопці, але забув святу воду! – відповів священник.

Юнаки просто схилили голови до нього, а він покритив їх рясою, як раптом просвистів снаряд. У декількох метрах від них розірвався на дрібні шматки, розлетівся на велику відстань. А їх нікого не зачепив! Тихо почав накрапати дощ.

– Ось вам моє благословення, а ось і свята вода від Всевишнього, – тихо промовив Сергій, а руки тряслися від пережитого моменту...

Війна... Підступна, неоголошена, жорстока. Вона не залишала вибору: потрібно захищати обраний європейський шлях, власні мрії й надії. Потрібно берегти кордони й неньку Україну.

З початком виступів на Майдані отець Сергій організував допомогу протестувальникам, адже багато ніжинців були активними учасниками Революції Гідності. Кривавий розстріл мітингувальників прийняв як власний біль... А з початком військових подій почав щотижня долати тисячі кілометрів, аби передати допомогу землякам та їхнім побратимам, що в окопах стримували шалений натиск ворога. Всіхсвятська церква, настоятелем якої був Сергій Чечин, перетворилася на волонтерський пункт. Тут співчутливі жителі збирали продукти, одяг, засоби гігієни, які були необхідні захисникам. Усе, що потребували військові, миттєво купувалося й доставлялося в зону бойових дій. Були й коштовні речі – буржуйки, тепловізори. І тоді святий отець Сергій шукав меценатів, аби придбати необхідне для фронту. А ще заручився він підтримкою дітлахів. Малюнки,

обереги, іграшки з любов'ю приносили йому учні шкіл та вихованці садочків. Так настоятель храму завоював народну любов мешканців міста, яку дуже цінує.

...За кермом «Опеля» перед Сергієм промайнула частина життя... Ніби трохи стих обстріл. Повільно завів буса, об'їхав вирву та продовжив шлях, але відчув гострий біль у серці... Далися взнаки поїздки, навантаження, переживання, гіркота втрати побратимів... Ніби в тумані, проплив перед очима степ, самотні дерева... У маренні впливали обличчя захисників, що просили в нього зцілення й розради. Під Дебальцевим хлопці з 13-го батальйону сховали привезені напередодні отцем Сергієм ікони. Один із воїнів поклав її у футляр мобільного телефона. Під шалений обстріл потрапили солдати, а бійцю куля влучила якраз у телефон... Пройшла через кришку й футляр і застрягла в... картонній іконі! Благословення отця Сергія врятувало не одне життя...

...Довга черга до лікаря-кардіолога, численні обстеження, невтішний діагноз, усвідомлення термінової операції засмутили військового капелана, але звістка про необхідну допомогу швидко розлетілася містом і його околицями. І потекли кошти на рахунок... Небайдужі рятували свого спасителя! Його підтримка, патріотизм, сила духу й безкорисливість високо оцінені людьми.

...Світло ламп в операційній зникло. Сергій зрозумів, що сьогодні його життя врятували ті, заради кого він жив і кому допомагав!

– У мене тепер залізне серце! – жартував священник.

І вже невдовзі після одужання знову збирався в дорогу. Адже ніколи не закінчиться потреба в Божому слові й спільній молитві. Тому капелан-волонтер Сергій Чечин знову готує свій «Опель» для поїздки у вир війни...

...Він щиро посміхнувся, розвантажив буса та благословив захисників на перемогу. Об'їхав усю прифронтову лінію передової й тихо читав молитву за молитвою, здіймаючи руки до неба. Ось воно – блакитне й чисте наше українське небо! Воно безкрає, як мрія про життя. Тільки б утримати його, тільки б зберегти! Це небо над Україною здається справжнім Раєм, і святий отець Сергій тримає його силою молитви...

Частина друга

Мрія, спалена війною...

Уранішнє сонце піднялося високо в небо, розлилося на щоці смуглявого хлопчини. Мати Марина зазирнула в кімнату та збудила сина.

– Руслане, до школи запізнився! Учителька знову зателефонує, укотре до школи мене викличуть, червонітиму від сорому!

– Мамо, може, я не піду сьогодні? Он краще у дворі приберу, їсти приготую! Що мені ці уроки? Не тягне мене в науку!

Мати швидко зібралася та зачинила двері старенького будинку.

Ну в кого він такий? Учатися міг би гарно, та бажання не має. Хоче до професійного ліцею йти, кваліфікацію автослюсаря здобувати. Он і технікою цікавиться, не один сусідський мопед із дорослими ремонтував! А й справді, нехай буде спеціалістом у цій справі! Головне, що йому подобається! Та й копійка зайвою не буде!

...Не склалося в Марини з чоловіком. Залишилася з маленьким сином на руках. Добре, хоч мати допомагала. І пригляне, і потурбується, доки жінка на роботі. Отак і жили втрьох, аж трапилося лихо вночі. Будинок, у якому мешкали разом із сусідами (а це ще п'ять сімей!), уночі спалахнув, як смолоскип... Ледве встигли врятуватися, вискочивши з вогню в нічній білизні, швидко схопивши документи... Була груднева ніч, а вогонь палав, доки не знищив усе майно. Через день на згарищі десятирічний Руслан намагався знайти свої іграшки й особливо цінні речі...

Довго поневірялися, переїжджаючи з квартири на квартиру. Добрі люди дали одяг, взуття, білизну. Так і жили – без власного даху над головою. Хлопчиків було нелегко. Коли померла Маринина бабуся, родина переїхала в її старий будиночок. А тут потрібно рук докласти! Та хлопець підріс і прагнув навчитися чоловічій професії.

...Ось і закінчив дев'ятий клас, потім – Ніжинський аграрний ліцей, де здобув омріяну професію автослюсаря. Хотів купити машину, допомогти коштами мамі та бабусі. Тільки попрацювати так і не встиг.

У травні 2012 року призвали його на строкову військову службу. Потрапив у місто Севастополь, став старшим навідником протитанкової гармати берегової оборони Військово-морських сил Збройних сил України.

Коли повернувся додому, Марина його не впізнала! Ось її гордість, її надія! Адже бабусі вже не стало, і з Русланом вони залишилися самі. Та хлопець заспокоїв, адже він тепер ось який мужній, стійкий! Будь-яка робота йому під силу!

– Тепер заживемо, мамусенько, ти на мене розраховуй! – любив підбадьорити Руслан.

А надворі буяла весна 2013 року. До початку війни, що змінила життя, залишалось одинадцять місяців...

Беручий, швидкий, енергійний юнак влаштувався охоронцем торгового центру «Метроград», що в Києві, адже не знайшлося йому роботи за професією. Хто ж довірить техніку автослюсарю-початківцю?

...На Сході України вже вибухали снаряди, строчили кулемети, розкидали вогняні стріли «Гради». Там уже господарювали російські найманці, паплюжачи нашу землю... Там уже десятками гинули хлопці, молодий цвіт української нації...

...Марина, мов поранена пташка, зойкнула, коли з військкомату принесли повістку про мобілізацію. Вона голосила, заламуючи руки, кляла долю й зареклася не пускати сина на передову.

– Я зовсім одна, як я впораюся з господарством, він же моя поміч і надія! – благала вона військового комісара.

Але Руслан її заспокоював, як міг, запевняючи, що з ним нічого не трапиться, бо має чудову військово-практичну підготовку.

...Із серпня 2014 року старший навідник 128-ої окремої гірсько-піхотної бригади солдат Руслан Ткаченко став на захист кордонів України. Тепер уже не тренувальні, а справжні бойові умови чекали на нього та його побратимів.

...«Сепари» та російські найманці оточили Дебальцеве... На підступах до міста продовжувалися жорстокі бої. Довелося відступати, несучи важкі втрати. Бригада в середині січня 2015 року розташувалася на околицях села Новогригорівка Артемівського району. Поруч – Дебальцеве, а ще ближче – підступний і жорстокий ворог.

Останні дві доби Руслан із побратимами майже не спали. Щось говорили по рації про «коридор», яким можна вийти з оточення. Та хлопець більше не вірив таким обіцянкам, бо добре пам'ятав Іловайськ та ціну, яку заплатили українські солдати за прагнення незалежності.

Вирішили пробиватися через оточення самі. Капітан Жук наказав виконати спецзавдання та вивезти людей до Артемівська.

...Морозної ночі Руслану не спалося. Через укритий дірявим брезентом кузов машини проглядалося чорне небо, усіяне зорями.

– Завтра, мабуть, буде мороз ще більший, – капітан Жук тупцював біля машини, потираючи змерзлі руки.

– А мені здається, буде жарко, – сумно сказав хлопчина, побратим Руслана, Володя Голота.

– Не переймайтеся, проскочимо! Де наша не пропадала! – підбадьорив Руслан, продовжуючи поглядати на небо. Здавалося, хотів почути там, у чорній зоряній безодні, підтвердження своїм словам...

На спецзавдання старший навідник 128-ої окремої гірсько-піхотної бригади Руслан Ткаченко йшов обережно, але впевнено. Вийти з оточення можна лише польовою дорогою, але вона замінована. Та іншого виходу не було, інакше – ворожий полон. Й автомобіль рушив уперед, до своїх. На останньому кілометрі непростого шляху пролунав вибух...

Усі троє: капітан Жук, водій-навідник Ткаченко та солдат Голота – підірвалися на фугасі...

...А вона котру добу голосила... Не помічала нікого поруч, не слухала порад, а коли стихала, мовчки дивилася в одну точку. І... у небо. Так, вона часто тепер переводила погляд у небо, ніби шукала десь у височині обличчя свого єдиного сина. Бо не мала можливості побачити його навіть у труні, покритій синьо-жовтим прапором кольору пшениці й безкрайнього неба, яке забрало в неї сенс життя...

Частина третя Берегиня роду українського

На квітучій Гуцульщині те літо було напрочуд теплим. Молода золотокоса дівчина, учорашня студентка філологічного факультету Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника Ганна, отримавши диплом учительки, розпочала свій шлях до дитячих сердець. А талантом Бог наділив її неабияким: писала вірші, пісні, бо серцем і душею відчувала єднання з рідним краєм, красою його природи, неповторністю гірських річок і долин. І вже через п'ять років світ побачила її перша збірка «Рушник на калині». Усі, хто брав книгу до рук, відчували себе частиною великого народу, який любить і цінує свою мальовничу Батьківщину.

Велика бібліотека, культ книги завжди панував у родині здібної й творчої дівчини. А ще пісня! Вона лунала завжди, бо в старовинних піснях змальована доля народу, який має власну душу...

Золота медаль після закінчення школи, омріяна професія вчителя, чудова сім'я, нове місто, яке стало для неї таким же рідним, як і Прикарпаття...

Разом із чоловіком, священником Мироном, та маленьким синочком Іванком вона переїхала в наш північний регіон, а школа-ліцей № 15 у місті Чернігові отримала чудову вчительку, яка своїм професіоналізмом та любов'ю до дітей завоювала авторитет і повагу.

Громадське життя міста не залишило її без уваги, а творчість розкривала все нові й нові грані душі талановитої мисткині. Варто лише вдуматися в назву збірки «Музика черемхи», і перед очима – рідний край із пахощами оновленої природи, кохання, мрії, оповиті мелодією добра.

Чернігівська організація Національної спілки письменників України презентувала її нові творчі доробки, а молода письменниця знайшла свого читача. Вона вчила любити землю, яка дала крила, вона вчила боротися за Україну й не здаватися без бою. Вона надихала на нові досягнення, що прославлять українське суспільство, підвищать роль держави у світі.

Щире слово лунало в кожному її виступі, а з-під гострого пера народжувалися нові й нові поетичні рядки, якими вона вселяла надію на відродження духу свободи в гордого й нескореного народу.

Для багатьох Ганна Василівна Арсенич-Баран – символ боротьби за чистоту української мови, відродження національної культури й традицій. В одній з передач на «Суспільному» я слухала її розповідь про особливість приготування прикарпатської куті, а господиня Ганна власноруч готувала медову насолоду та пояснювала значення кожного продукту для страви. У барвистій вишиванці, у завітчаній хустині вона нагадувала мені Берегиню роду українського...

Творчість Великого Кобзаря була для неї прикладом відданого служіння Україні. Багато років поспіль Ганна Василівна була організатором Міжнародного свята «В сім'ї вольній, новій».

Творча філологиня дбала про те, щоб молодь підхопила дух боротьби за свободу й гідність, єдність нації, бо в цьому вбачала формування свідомості й патріотизму тих українців, яким належить розбудувувати державу, захищати її цілісність.

...Під оплески залу вона підійшла до мікрофона, посміхнулася, оглянувши присутніх, а її мова зазвучала дзвінко, як лісове джерело. Говорила виразно, чітко, щиро бажаючи кожному успіху й перемоги. І вже не так хвилюєшся перед конкурсом, відчуваєш упевненість у власних силах, а її вітальне слово надихає на творчість. Таким було моє перше знайомство з головою журі Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка. І я їй довіряла, адже була впевнена, що вона хоче допомогти розкрити дитячий талант.

Останній раз, у 2019 році, після оголошення завдання конкурсної роботи обласного етапу, де Оксана Муха емоційно й велично виконала шевченківську поезію «Зоре моя вечірняя», я наважилася підійти й подякувати Ганні Василівні за завдання. А вона щиро побажала серцем і душею відчутти Тарасове слово... Вона стала моїм другом у соціальних мережах.

Стійкий життєвий оптимізм, прониклива ліричність, глибокий патріотизм, любов до рідної землі, до України – це те, без чого не уявляла себе письменниця. І... церква! Так, Боже слово давало їй силу й насагу. «Молитва небо здіймає вгору» – ця збірка молитов ХІХ–ХХІ століття, яку уклала Ганна Василівна, допоможе пізнати себе й свою душу...

...Вона була сильна й водночас романтична, наукова діячка та дбайлива дружина, талановита педагогиня й любляча мати. Вродлива, життєрадісна, доброзичлива, принципова... Вірила в людську порядність, шляхетність, милосердя. У найважчі для країни роки боротьби за незалежність і європейський вибір не зупинялася навчати, формувати патріотизм, підтримувати дух єднання нації.

...Теплого квітневого вечора вона раптово піднялася в небо, яке оспівала у своїх творах і яке стало для неї вічним Раєм...

Епілог

...Вони ніколи не були знайомі між собою.

У кожного був свій шлях ... і Україна.

Вони не просили нагород і відзнак...

На грудях священника-капелана Сергія Чечина – чимало медалей, про які він воліє не розповідати, бо не вважає себе героєм. Просто чесно виконує

людський обов'язок – благословенням, молитвою й добрими справами служить Богові, Україні та її народам.

21-річний Руслан Ткаченко своєї нагороди не бачив. Її вручили матері Марині, бо вона єдина, хто був у нього в цьому житті. Орден «За мужність» III ступеня з позначкою «посмертно» вона зберігає серед особистих речей хлопця, іноді відчиняючи шафу. Каже, що так відчуває тепло сина...

Ганна Арсенич-Баран має найбільшу нагороду: любов, повагу, пам'ять рідних, друзів, колег, учнів, однодумців... Вона живе в серці тих, кого навчила любити й берегти рідну мову та Батьківщину, бо без них не буде майбутнього. Її талант і сила духу нагадуватимуть нам про сутність життя, аби воно стало вічним.

...У кожного з них була своя зброя. Отець Сергій – Божою вірою, юнак Руслан – автоматом, Ганна Василівна – влучним словом і гострим пером боронили українську незалежність, відстоювали право держави на європейське майбутнє.

Їхнє життя має змінити й нас... Навчити розрізняти добро і зло, свободу і покірність, гордість за народ, Батьківщину і служіння чужим інтересам. Ми повинні навчитися відчувати друзів і ворогів, мати власну думку й мету.

Їх обрав час...

Їх ніхто не змушував залишати домівку, їхати розбитими дорогами від Луганська до Донецька, охороняти блокпости, щоб ворог не рушив далі. Вони добровільно змінили спокійне життя, аби допомогти в складний час зовсім не знайомим людям, аби навчити їх боротися й відстоювати свою ідею. Це був власний вибір, власне розуміння своєї місії на землі...

...Святий отець Сергій знову потребує операції, його щире, добре серце рятуватимуть ті, у кого він вірив і кого захищав. І до ніжинського Всіхсвятського храму на ранкову молитву прийдуть нові й нові парафіяни, бо милосердя не має меж і кордонів...

...Марина змінила місце проживання, тепер вона мешкає поруч із цвинтарем, де знайшов собі вічне місце спокою її бешкетник Руслан. Кожного ранку, стоячи на порозі хати, вона бачить над огорожею синьо-жовтий прапор, що майорить поруч із квітами, які щодня носить синові... А я навчаюся в тій класній кімнаті, де не так давно Русланчик мріяв стати автослюсарем та вишкріб на парті веселе «РУСЯ»...

...Син Іван продовжує справу своєї талановитої матері Ганни, пише поезію про українську сучасність і репресії, які пережив його героїчний рід, про вічні цінності й кохання. Бере юнак активну участь у громадському житті Сіверщини. З небес за нього молиться й благословляє на людську любов і добро його золотокоса мати, і від її посмішки світло й тепло стає на душі...

...Вони тримають небо над нами і нашим дітям, безхмарне й безмежне небо України, як і наша одвічна вдячність...

ВІКТОРІЯ ГРЯЗНА,
учениця 11 класу
Дубовогаївської ЗОШ I-III ступенів

* * *

І знову я тебе молю,
Мій славний геній, мій Тарасе,
Подай натхнення, я молю!
Посиджу трохи, походжу
В своїй маленькій благодаті,
Почую слово в своїй хаті,
Що кличе мій народ до бою
На захист рідної землі:
Борітеся – поборете!

* * *

Він зберіг для України
Жар і полум'я мови.
Я відчуваю скрізь твоє тепло.
Країна з вірою в добро,
У Боже слово та людей,
Що прагнуть кращого,
Та з безліччю ідей –
Така країна процвіте
З Шевченка словом.

* * *

Який прекрасний і багатий світ Тараса!
Цей світ не зрозуміти так, як хочеш.
Його не перекажеш в двох словах:
Ось ти в глибинну мудрість ніби вскочив,
А ось уже немов літаєш в небесах.

Той світ водночас є стражденним сумом,
Який прожив, перетерпів Кобзар,
І тихим спокоєм вечірньої задуми
Коли вертався з поля плугатар.

Він знав, як з віщих слів створити диво,
Хоча насправді в нього й вірити дарма.
Він знав і вмів, перевертав світ дригом
І став поетом тим, яких іще нема...

РОСТИСЛАВ ГУСЄЄВ,
учень 9 класу
Кропивнянської гімназії

ПРИХІД ВЕСНИ

Ще не скрізь розтанули сніги
В наполегливім промінні сонця.
Теплий вітер віє навкруги,
І блакить забарвлює віконця.

На проталині у чорному гаю
Вже підсніжник перший розцвітає.
Деся за місяць пісеньку свою
Жайворонок в полі заспіває.

Вже під хмарами далеко угорі
Журавлі летять і голосно курличуть,
І цим співом вранці на зорі
В гості до нас весну-красну кличуть.

В'ЮНИЦЯ

У Крапивні, де я проживаю,
Протікає царівна-ріка.
Вона дуже красива й прозора,
Бо у ній кришталева вода.

Їй поважно вклоняються верби,
Береги розступаються вмить.
Проводжають її дрібні рибки,
Й очерет їй привітно шумить.

З кожним роком вона розквітає
Й кожен пору мінливо живе:

Навесні вона в зелені й травах,
Восени по ній листя пливе.

Спочиває узимку під льодом,
Ну, а влітку і гарна, й проста...
Моя В'юниця, наче царівна,
В моїх думках на многі літа.

ЮЛІЯ ЄСИПЕНКО,
учениця 8 класу
Талалаївського ЗЗСО

ВЕСНА

Скоро весна – і пощезнуть морози,
Розтане сніжок і розквітнуть мімози,
Повернуть птахи у свою батьківщину,
Щоб співом гучним звеселить Україну.
Барвистими стануть і луки, й гаї,
Порадують серце п'янкі солов'ї.
Усе забуває: і вишня, й бузок,
Наповниться квітом мій любий садок...
Прийду, замилуюсь, вдихну аромат,
Ви чуєте, друзі, вже пахне Весна!

ВЕЛИКОМУ КОБЗАРЕВІ

Які ж чудові вірші
В Шевченка про природу:
Ось дівчина-калина,
Чарівная на вроду,
Тут явір похилився
І з вітром щось шепоче,
Тополя край дороги
Ламатися не хоче,
Стоїть, мов сиротина,
Така вже її доля,
Як рідная країна,
Що прагнула до волі.
Дніпра-Славути хвилі
Об кручі, чути, б'ються,
Ревуть вони, гуркочуть...

Русалоньки сміються.
 Садок в селі вишневий
 Дрімає коло хати,
 Затюхкав соловейко,
 Співають десь дівчата...
 А ще ж які офорти,
 Гравюри і портрети!
 А сепії! Які в них
 Глибокі сюжети!
 Не можна надивитись,
 Очей не відірвати!
 Стояти й милуватись,
 Мовчать... Не розмовляти...
 Настільки все майстерно,
 Чуттєво, емоційно,
 Який талант в Шевченка
 Все відтворить граційно!
 Торкається серця
 Його кожне слово,
 Його діти-квіти
 Звучать так чудово,
 Поезії ніжні
 На ноти лягають,
 І в радості, й в смутку
 Їх люди співають.
 Хай пісня лунає,
 Усіх звеселяє!
 Шевченкове слово
 Весь світ нехай знає!

ЧИТАЮЧИ ШЕВЧЕНКА

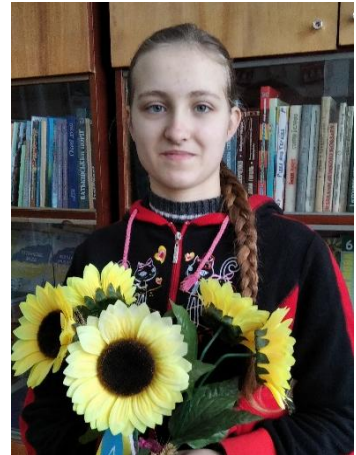
Хто не читає – розуму не має, –
 Казала так бабусенька моя, –
 Хто дружить з книгою – багато знає.
 Тому читати любить вся моя сім'я.
 Кімната в хаті як читальна зала:
 Полиці так і гнуться від книжок!
 Сестричці я малій своїй сказала:
 – Ходімо у наш райський острівок!
 Ось знову зручно в крісла ми сідаєм,

Берем до рук улюблений «Кобзар»,
Сторінку за сторінкою читаєм,
Дивуємось: який в Шевченка дар!
Як влучно пише він про те, що відчуває,
Що думає й до чого закликає,
Кого, за що і як треба любити,
Щоб кожен, хто читав, навчився жити
Для краю рідного, для України,
Щоб нас ніхто не ставив на коліна,
Щоб землю рідну гідно захищали
І мову українську шанували...

ВАРВАРА ЗГОДА,
учениця 9 класу
Бурімського ЗЗСО І–ІІ ст.

ЗИМОВЕ СВЯТО

Стелиться на землю білий задум
Крихітним, маленьким порошком.
Нас зима вітає з пишним святом –
З Новим роком та святим Різдвом.

Вже колядки залунали в хаті,
Миготять ялинки на весь світ.
Всі тепер здорові та багаті –
Миколай Святий нам шле привіт!

Не лякає ні мороз, ні холод,
Хоч уже червоні щоки й ніс.
Нас не візьме ні біда, ні холод –
Щедрий вечір щастя нам приніс.

Пахнуть на столі чудові страви:
М'ясо, риба, звісно ж, олів'є...
І від новорічної приправи
Весь зимовий холод розтає.

ВІДЧУТТЯ СВЯТА

Якби таке улаштувати свято,
Де наша пам'ять вміла б оживати,
Щоб ми усі були присутні в залі,
Де був би кожен лірик і прозаїк...

Ми б там зустріли наших мудреців...
Поглянувши на Україну нову,
Могли б побачити радість на лиці,

Та усмішку Тарасову й Франкову.

Нехай порада їхня дасть нам сили,
Єднання й духу, творчої наснаги,
Щоб не загнав нас ворог до могили,
А ми щоб дружно ворога зламали!

Якби уміли б люди чарувати,
Ми зупинили б війни всі на світі!
Але й без цього можна врятувати
Все, що згадав Кобзар у «Заповіті».

МИ – ЛЮДИ

Як сонце засяло в небі,
Зігрівши промінням весь світ,
З'явилися наші предки,
Змінився історії хід.

Не просто «живі створіння»,
Ми – більше, ми – це прогрес.
У нас до наук є уміння,
До пізнання інтерес.

Під впливом любові та совісті,
Гумору, співчуття
Ми набираємось мудрості
Протягом всього життя.

Вельми могутні та сильні,
Панами народжені ми.
Мабуть, духовно слабкими
Ніколи ми й не були.

Маємо ключ до єднання,
Та не бачимо ми дверей.
Наше життя – як завдання
На підбирання людей.

Ми можемо з часом змінити
Землю всю докорінно,

Вершини усі підкорити
Можемо ми неодмінно.

Та загадки поруч із нами
І запитання всюди...
А ми – непросто «створіння»,
Ми із тобою – люди.

КРІЗЬ ЧАС

Він мав велике добре серце.
Вона була красива і ясна.
У них – своя хатина край озерця.
Між ними ніжна, лагідна весна.

Вже близько щастя, прямо на порозі.
Дитя з'явилося, Бог їм помагає.
Але нещастя жде їх на дорозі:
Страшна біда – війна на них чекає.

Його забрали боронить Україну.
Вона – нещасна, тиха і сумна.
Горить яскравим полум'ям хатина.
Забрала все страшна біда – війна.

Минають місяці. Вона – чекає.
У домі старшої сестри живе.
На хліб і сіль, як може, заробляє.
Сама виховує хлоп'я своє.

Він мав велике добре серце.
З війни не зміг вернутися живим.
Тепер його спочинок – край озерця.
Вона – онучка все чекає із війни.

У СЕЛІ

В селі багато гарного буває...
Дивися: он колишеться трава,
Лелека над дворами пролітає,

Калина білим цвітом нам кива.

Сапує хтось картоплю на городі.
Десь рохканням свиня добавить бас.
Тут люди заклопотані в роботі
І, як завжди, готують про запас.

На полі перепел в ромашках біга,
Сюрчить в пшениці коник-стрибунець.
А кріт в саду до пекла рие вихід...
На сковорідці смажиться млинець.

ВЕСНЯНИЙ РАНОК

У веснянім подиху світанку
Тихий шепіт чується мені.
Чи то сповідь вітряного ранку,
Чи дива казкові й таємні?

Розлилася річка за дворами,
І густий туман її покрив.
Загорівшись полум'ям яскравим,
В далечінь метелик полетів.

Не змахну безкрилими руками,
Бо не полечу я все одно,
Але можу ринути думками
І туди, де не бував ніхто.

Бачиш? Ось на нерозкритих мапах
Сховані духовнії скарби...
Заховався місяць. І на хатах
Виростають димові стовпи.

Хилиться під стогоном печальним
Клен старий, рахуючи роки.
А під небом, радісним, весняним,
Стеляться незвідані стежки.

ІННА КАЙКА,
учениця 11 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

ІЛЮЗІЇ

Один-єдиний постріл – нуль чуттів.
Чи щось так убиває гірше, ніж «не любить»?
Одна людина – це мільярд гріхів,
І хтозна з них який її погубить.

Один лиш погляд – сотні снів
Блаженних про таке буденне.
Моя душа – мільйони берегів,
Де в солі моря зникло потаємне.

Чому? Бо гіркота і те, що є відоме,
Бездушно з серцем киди береги.
Чи трапиться тобі хоч щось знайоме
На берегах таємної ріки?

ОДА ІМПРЕСІОНІЗМУ

Душа, налита, як фрукт,
Готова ось-ось розбитись.
Слова, як із криниці, набирають відвагу
У неба – висповідатись.

Океани несуть у долонях,
А ти захочеш напитись?
Сіль на рані – пульсують скроні.
Подумай, чи варто комусь відкритись.

І сотні подорожніх рук –
Між долонями так легко згубитись...
Душа, налита, як фрукт,
Готова ось-ось розбитись.

КВІНТЕСЕНЦІЯ ЛЮБОВІ

Вона – натхнення неоромантизму,
А він шука себе у вуличних неонах.
Любов-коханя? Ні, на жаль, не чули,
Це слово мешкає в реальніших кордонах.
Тепер вона – безмежність в темряві його неонів,
А він уже – романтик Дон-Жуан.
Амбівалентність – річ насправді дурнувата,
Коли в одному місці хтось звершив їх спільний храм.

З ОСТАННІХ ІБСЕНІВСЬКИХ П'ЄС

Я у деталях відкриваю світ,
Що ставлять в провінційному театрі,
І на одній із бельетаж-орбіт
Сидить глядач, як в утопічній мантрі.

На сцені необтесаній життя
Бракує дуже справжності у ролі
І світлощирості – як стиль буття,
Хоч замість них кругом – пейзажі голі.

Пора відроджувати у душі вогонь,
У ній тоді зберуться тільки щирі люди,
Що утомились від погоди і погонь.
Простого світла так бракує всюди!

ВАЛЕРІЯ КОЗАЧУК,
учениця 10 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

ПРИСЛУХАЙМОСЯ ДО ОСІННЬОГО ЛИСТЯ...

Осінь – особлива пора, таємнича та незвичайна. Природа швидко стає іншою, це нагадує диво. Усе навколо перетворюється й набуває різних відтінків. Осінні листя погойдуються на вітрі, готове ось-ось зірватися з гілок. Воно похитується з особливим шелестом та видає багато звуків, немов про щось шепочеться. Про що ж воно шепочеться?

Напевно, листя обговорює насталі зміни. Як сильно іноді дме вітер, який настрій в осені, яка вона гарна. Листя незабаром осиплеться з дерев, тому листочки діляться один з одним своїми емоціями та відчуттями. Обговорюють, що стає холодніше, що скоро випаде перший сніг і настане зима.

Осінь – незвичайна пора. І якби кожен міг знати, про що говорить листя, то з'ясував би багато таємниць!

ІЗ ЧОГО ЗІТКАНЕ ЩАСТЯ?

«Із чого зіткане щастя?» – досить популярне питання. Мабуть, кожен замислювався над цим, і, звісно, для кожної людини воно різне. На мою думку, щастя – це стан душі. Хтось бачить його в нових покупках, грошах, а хтось – у здоров'ї близьких. Для мене – це усмішка моїх рідних та моменти, проведені разом.

Я почуваюся дуже щасливою, коли бачу щасливих батьків, що кохають одне одного, а в них світяться очі. Найпрекрасніше відчуття – це бачити задоволених батьків. Це не зрівняється ні з чим у світі, бо так приємно знати, що рідні щасливі. Пригадаймо п'єсу І. Котляревського «Наталка Полтавка». У ній можна помітити своєрідну сімейну ідилію. Головні герої борються за щастя й розуміння родини. Вони підтримують і поважають одне одного.

Щастям для мене є справжні друзі. Як класно просто пройтись, поговорити з подружкою; розповісти все, що в тебе на душі, і не боятися, що тебе не зрозуміють. А атмосферні вечори з чашечкою кави та улюбленим фільмом... Ці незабутні емоції, відчуття любові, турботи... Це інші, чужі, люди, з якими у вас схожі думки, інтереси, і вам просто добре разом. Я маю двох найкращих подруг, з однією ми дружимо вже десять років, але все одно кожна наша зустріч неповторна. Нам завжди є про що поговорити. Вона мене завжди підтримає або дасть пораду, так само, як і я її. Я розумію, що без такої дружби моє життя було б неповноцінним.

Отже, щастя має різні значення. Просто потрібно знайти його для себе та радіти життю в усіх його проявах.

РОЗПОВІДЬ ІЗ ДИТИНСТВА

Хочу розповісти про один випадок, про те, як у дитинстві я забажала стати експертом у кулінарії. Одного разу тато отримав фартух у подарунок, купуючи оцет у магазині. Фартух був такий красивий, я його часто вдягала й уявляла себе кухаркою. Хоча я тоді була маленька й навіть не знала, що камбала – це риба. Коли тато готував рибу у фользі, вона була така смачна, що я й досі пам'ятаю той смак. Хоча тоді для мене це виглядало як звичайне м'ясо курятини. Моя бабуся мала пекарський довідник, який я любила переглядати, і просила бабусю щось спекти смачненьке. Улюблені випічки були з різноманітними начинками: курага, чорнослив, вишня, полуниця, мак. Коли я допомагала з випіканням пиріжків, то борошно (чи тісто) були всюди на кухні, навіть на жалюзі. Мама полюбляє готувати піцу, і в неї це чудово виходить. Ми навіть жартуємо, щоб мама відкрила свою піцерію. Коли я подорослішала, мої кулінарні вподобання трішки змінилися, я почала стежити за фігурою та їсти корисну їжу. Щоб бути кулінаром, треба мати талант. Ознак цього таланту я не спостерігала в себе. Але я дуже люблю приходити до бабусі в гості, робити нам гарячий напій лате й смакувати її смачну випічку.

ВЕСНЯНІ ЗМІНИ

Після осінньо-зимових буднів, осінніх дощів, снігопадів душа просить чогось нового, якихось змін. І ось нарешті – весна! Квітуча, яскрава, вічно молода та всіма улюблена. Нещодавно за вікном усе було приховано білосніжним покривом, а тепер все стало зовсім іншим. На деревах почали бубнявити бруньки, а трохи пізніше з'явилися перші листочки. Як приємно почуватися в обіймах весни, відчувати її настрій! Весна пробуджує в душі

кожної людини дитину, вона стає грайливою та наївною. Саме в цю пору можна не намагатися приховувати почуття, адже весна відкриває душу, дарує приплив енергії та колосальну кількість емоцій. Протягом зими люди вже встигли відвикнути від яскравого сонечка, дзвінкого співу пташок, від такого яскраво-блакитного неба. І ось – довгоочікуване весняне тепло! На душі стає радісно, підвищується настрій, хочеться більше спілкуватися, ділитися з усіма позитивом. Весна стрімко відвойовує права на природу в зими, і кожна жива істота ніби прокидається від зимової сплячки. Весна – пробудження живого. Приємно помічати зміни в душі та навколо!

ВЕРОНІКА КОЛЕСНИК,
учениця 8 класу
Крутівського ЗЗСО І–ІІІ ст.

ТУГА

Тож від чого сумно так мені,
я й сама уже не знаю.
Чи від того, що надворі сніг,
чи від того, що мороз малює на віконцях.
Хотіла б знати я, звідкіля оці усі хвороби,
звідки ця важка туга у мене за тобою.
Туга, неначе вовк голодний,
роздирає все всередині мене.
Ох, якби ти знав, як я сумую за тобою,
як важко мені в оці зимові дні.
Відчув би ти, як це боляче було,
коли залишився без сонячного проміння в житті.
Мені казали: «У тебе ще все попереду!».
Але туга сліпа, глуха, не чує і не бачить,
як же боляче мені.
Туга не має жалю і мучить усіх нещадно.

СІРЕНЬКИЙ КІТ

Дивлюсь у віконце, а надворі сніг,
і знов до мене прибігає сіренький кіт.
«Коти лікують», – каже бабця,
але цей біль невиліковний.
І знов туга візьметься за своє,
пробіжиться холод по мені
від спогадів про усі з тобою події.
Знову пролунає голос твій.
Я бачу твої очі уві сні.
Боюсь зімкнути навіть я очей своїх,
тому що враз побачу образ твій.
Та ось повторюються усі події,
знов дивлюся у вікно,

але чогось уже кіт до мене не біжить.
Прийди, весно, скоріше,
вбий у мені цю тугу і біль,
процвіти всередині мене пахучим цвітом квітів,
зігрій усе всередині мене.
І вже не відчуваю я нічого.
Болю від спогадів вже нема,
та й туга за тобою притихла,
і за вікном у мене весна.
Але ката сіренького вже нема.

ЛЯПКИ

Повернутися в минуле неможливо,
але пам'ятати буду я постійно
свої очі, що горять,
адже згубила їх занадто рано.
І, неначе той собака, викинутий надвір у сніг,
втратила довіру я до всіх.
Тепер не потребую нічого і нікого,
сама для себе я створила світ.
Малюю знову якісь незрозумілі всім малюнки,
кажуть, окрім ляпок простих,
не бачать вони там нічого.
В моїх думках лише ті ляпки,
і чогось доброго в них не знайде ніхто.
Лише я одна-єдина знаю,
що у ляпках тих – не темний морок.

АЛІНА КОНДРАЩЕНКО,
учениця 11 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

СОЛОДКА ОМАНА

Я – тут. Без спогадів, жалю й моралі
Я тінно падаю на древнії поля
В обійми ніжних квітів поблизу Версаля,
Якими дивно поросла земля.

Я – тут. Думки мої – золоторога лань,
Що вільно скаче по смарагдовому плесу.
Мій замок Оз – тепер ілюзій край,
Вони нагадують мені чергову п'єсу.

Навколо міста я пройдуся нешвидко
І задивлюся на сріблястий небокрай,
Де дримотіють сплетені дороги, й видко,
Що я знайду собі отут справдешній рай.

Тепер я – там, де ясність грає над туманом,
Де не біліють хмарами бездонні небеса,
Тепер я бачу ту невидиму оману,
В яку ввели мене солодкіі вуста.

ЛЮБОВ У ВІЧНОСТІ НЕ ТАНЕ

Моя голубко мила, сизокрила,
Моя кринице мудрості й тепла,
Дякую за маму, що зростила,
Та за життя, що і вона мені дала.

Дякую тобі за ті знання,
Що дарувала ти постійно, без упину,
І за любов, що вірною була,

Крізь океан років і гілок покоління.

Дякую тобі за ту турботу,
Що випромінювала ти нам кожен день,
Дякую за ті прекрасні ноти
Українських золотих пісень.

Дякую тобі за вдумливе читання,
За казки, поеми та вірші,
За прекрасну лірику пізнання,
Що таємно виросла в душі.

Не забудем серця твого ніжність,
Й скільки б не пройшло років – ти знай:
Не пішло добро з тобою в вічність.
У душі моїй скарбів твоїх розмай.

А ЖИТТЯ ЗБІГАЄ ДО ЗИМИ

Холодним ранком ранньої весни
Повільно й м'яко ти розплющиш очі,
Поглянеш з подивом на новий світ,
Що народився щойно з ночі, –
І сонцем твоя усмішка горить,
Волошками синіють дві планети,
І твій дзвінкий солодкий сміх
Лягає нотами у батьківські кларнети.
Все навкруги нове, ясне, невинне,
Немов малює зеленню чарівний світ...
Та стрілка циферблату крутиться невпинно,
Ось вже й засмагла пані кличе на обід.

І таємниці зайняли свої місця.
Зала – в очікуванні другого сеансу.
В програмі днів дорослого життя –
Фільм жанру двогодинного романсу.
Та вже тобі ці фільми не цікаві,
Бо забагато в них відомих нам казок,
І для героїв цих історій та романів
Зачинено всі двері на замок.
А ось вже й осінь вітром б'є у груди,

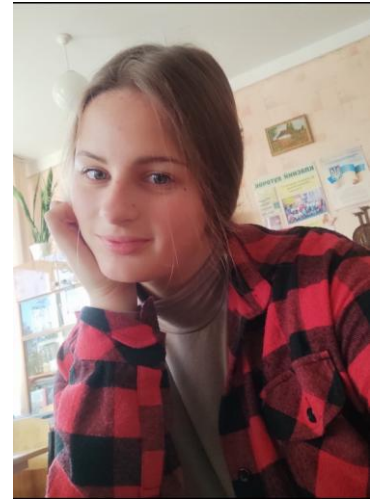

Всихають фарби у твоїй палітрі кольорів,
І холодом тебе вже обіймає грудень,
Про нього ти колись і чути не хотів.

І ти захочеш раптом в себе запитати,
Чому ж на осінь ти самісінька-сама?
Бо треба в світ раніше двері розчиняти!
А зараз – пізно: вже прийшла зима.

СОФІЯ ЛАВРЕНКО,
учениця 11 класу
Ніжинської гімназії № 3

МЕЛІСА

А від тебе пахло мелісою,
Орхідеями й абрикосами...
А від тебе пахло мелісою,
Літом і ранковими росами...
А від тебе пахло коханням,
Теплим, незграбним, дитячим...
А від тебе пахло коханням,
Таким безпорадним, незрячим...
Ти варив мені каву ранкову –
Надихаючий напій богеми –
Ти варив її знову і знову,
Цитувавши чийсь поеми...
За вікном тихо осінь лилася
Гроловицею із дощами...
За вікном тихо осінь лилася
І прощалася мляво з нами...
Ти пішов разом з нею грозами,
Тихим ранком кудись дорогами,
І ударило серце морозами,
Знехтувавши осторогами...
А від тебе пахло мелісою,
Орхідеями й абрикосами;
А від тебе пахло мелісою,
Небезпеками і загрозами....

ВЖЕ

Я вже звикла спати на підлозі,
На зимовім сивенькім морозі,
Витираючи примерзлі сльози,
Надсилаючи весняні грози.

Я вже звикла спати на підлозі.
 Проросла червоним маком при дорозі...
 Тим червоним неповторним дивом,
 Що зросло під небом синім.
 Звикла я витати ароматом,
 Що життя все зв'язував канатом,
 Що нагадував усе, що стало димом,
 Що змивав усе, що виявилось гримом.
 Став він спогадом безглуздої провини,
 Що чекала при лихій годині,
 Що вже стукала до нашої хатини
 І пісні співала солов'їні.
 Біль підтримував її в дебатах,
 Він скакав з помпонами на матах,
 Він крутив те сальто безупину:
 Чатував мою журби годину.
 І тепер...
 Я звикла спати на підлозі,
 Я вже стала маком при дорозі,
 І мені вже не страшні морози,
 Бо раніше спала на підлозі
 Й витирала ті примерзлі сльози.

ВИШИВАНКА

Я вишила сорочку білу-білу...
 Крізь неї бачу я усмішку мами милу...
 Моя сорочка схожа на вітрило,
 Усіх віків, всіх спогадів світило,
 Усіх тих війн, усіх сварок безчесних,
 Усіх тих свят, усіх судів небесних...
 Вона пробігла крізь мільйони років,
 Зробила більше ніж мільярди кроків,
 Щоб зараз бути символом України,
 Щоб нас підтримати у сірі днини,
 Щоб вишитим хрестом прогнати злобу
 І вбити в людях ненависть й жадобу...
 Вона вже стала символом родини,
 Допомогла нам при лихій годині,
 Вона змогла нас об'єднати в країну –
 У нашу незрівнянну Україну!

ВОНА

Вона любити зовсім не уміла,
 Вона була холодна у собі,
 Вона любити зовсім не хотіла,
 Тому що не така була, як всі...
 Вона любила слухати жажіття,
 Вона любила сцени уявлять,
 Вона уміла бути непомітна,
 Могла вона й на скрипці гарно грать.
 А скрипка мала струни вогнянії,
 Вона із пекла дістана була:
 З неї лились мелодії святії,
 Точніш, не грали, а вона сама...
 Їй голосу було не позичати,
 Вона людей заманювала в рай,
 І тим, кому було ще що втрачати,
 Вона показувала світлий гай.
 Та він лише спочатку був провісний,
 Все його світло зникло в небуття,
 Коли побачила вже гріх той злісний...
 І тут скінчилося життя...

СПОГАДИ З ДИТИНСТВА

А пам'ятаєте, як ми були малими:
 Ми бігали й сміялись у дворі?
 А пам'ятаєте, як ми були малими,
 А зараз ми лишилися самі?
 Усі ті друзі, що були в дитинстві,
 Усі вони побігли у світи:
 Когось із них відзначили в сміливстві,
 А хтось благав у Бога самоти.
 Твій ліпший друг не забуває ігри,
 Як у дитинстві будували хлів,
 І ще про те, як не давали бігти
 У сотні невідомих нам світів.
 А інший, той, що був лише знайомим,
 Кохання в глибині віків знайшов,
 Так і лишився – просто так знайомим,
 З яким на танцях не жаліли підошов.

Тоді були такі ми розпанахи,
 Тоді були такі дурненькі ми,
 Тоді ми грали і не знали страху,
 Бо не могли відбитися від гри.
 Лиш кропиву нещадно в корінь били,
 Бо це тоді був найлютіший враг.
 Чесали іграшковим коням гриви,
 Вигадували наш таємний знак...
 А зараз – це всього лиш втрата часу.
 Куди біжиш ти, зупинися хоч на мить!
 Допоки не влилися в сіру масу,
 Хоча й дитинства час уже горить...

ПАМ'ЯТІ СИНІВ

Минали дні, минали ночі темні,
 Про них не гасне пам'ять у свічках,
 Хоча вони давно уже і мертві,
 Лежать сухі і висохлі в гробах.
 Їх вдома не чекає більше мати,
 Про них не чути більше у листах,
 Вони лиш можуть голосом лунати
 У ріднім домі, в маминих думках.
 Вони лежать і більше не бояться
 Ні вражих слів, ні шуму тих гармат;
 Їм навіть сни уже давно не сняться
 Про той вогонь, про безвість і про страх.
 А свічка в церкві тихо догорає,
 А біля неї сивая стоїть.
 А за вікном уже давно світає,
 А мати тихо молиться, не спить...
 Вона чекає досі тої днини,
 Коли у вухах сина голос продзвенить,
 А мрією почути сміх дитини,
 Старая, сивая, уже й не снить.
 Та досі молиться, чекає сина,
 Чомусь чекає подумки його,
 Бо як казали: матір і дитина –
 Одне єдине. Тільки і того...

**CUM FATA SOLUS
(ІЗ ДОЛЕЮ НАОДИНЦІ)**

Сміється сонце, дивлячись на небо,
І плаче дощ чарівним звуком грому,
А ти смієшся, дивлячись на мене,
По тихім полі ідучи додому.
І ніжним сяйвом спів пташиний ллється,
Та й метушиться вітер в різнотрав'ї,
А ми все йдемо з радістю у серці...
Ідемо стежкою у співів сяйві.
Ми ідемо з тобою разом, доле!
Володарко всього розумного життя!
Чого сповняєш існування болем
І не прощаєш, попри каяття?
Чому така ти одинока в морі,
Моя ти зоре, ніченько ясна,
Чи не знайшлося б у твоїй коморі,
Моя найкраща крижана зоря,
Тобі ж спокою, пари чи то друга,
Щоб у біді на крилах допомоги
Злетів до тебе, наче тая хуга,
І навіть стерши кров'ю ноги,
Прийшов до тебе, доле, рідна доле?!
Та ти одна зі мною в цьому полі,
Де розлилося співів ціле море,
Де досить нам і радості, і волі...

ПРОЩАННЯ

Коли додолу мчить сльоза скляна,
Сідай до столу й ніжним тим пером
Води печально; й літера сумна
Піде в папір новим своїм шляхом.
Коли до тебе обізветься віршем,
Коли зросте в твоїй любові, та
Тоді тобі нітрохи не погірша,
Бо в посмішці засвітяться вуста.
І сльози десь підуть подалі звідси,
У світ сумний, де сутінь та імла...

(Натомість радісно всміхатиметься світ цей,
Не зроблений із золотого скла...)
Де адреси, усі із привітанням,
Як наче похоронів тихий дзвін,
Віщують лиш безрадісне прощання,
То й попрощаймося ми із ним.
Скажімо: «Прощавай, найгірший світе!
Я хочу жити радісне життя,
Де буде тепле сонце мене гріти,
Де мене жде щасливе майбуття!
Тому бувайте, сльози ви печальні,
Прощайте, ночі сльозні мої,
Ви вже для мене більш не актуальні,
В моїй душі співають солов'ї!

ПІСНЯ ДУШІ

У кришталю на ніжній срібній лірі
Виводить пісню чистую душа,
Та пісня світла, кришталево біла,
В очах і серці відблиск залиша...
Кудись зникають негаразди злії,
І більш ненависть серце не займа,
Щезають лютості бездушні змії,
І у душі, у серці знов весна.
Квітує поле піснею душі,
А в шатах чорних десь на перелозі
Стоїть скорботна постать на межі,
Стоїть одна-єдина на дорозі
З сумними віршами і лірою в руці,
Чорнюща постать з світлою душею,
Чорнюща ліра з ніжним голоском...
Чорнюща ніч із ясною зорею,
І жовте поле з чистим колоском...

ВІЙНА

Вона прийшла, нещадна і спонтанна,
Вона прийшла, загарбниця світів,
Прийшла вона, страшенна і туманна,

Прийшла вона, убивця всіх синів...
Прийшла вона – і радість скрізь померла,
Прийшла вона – і припинився спів...
Дорогою вона збідняла села
І кликала до хати ворогів.
Вона прийшла, безжальна і кривава,
Страшна провісниця тупої мсти,
Вона прийшла, і брат за брата впали,
І душі їх полинули в світи.
І плаче мати, в горі похилилась,
Мовчать ліси, і молить Бога степ,
Стара калина в полі зажурилась,
Війна від крові пухне і росте...

ВЕРОНІКА ПРОЩЕНКО,
учениця 10 класу української філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

ДОЩ

А дощ іде, благословенний дощ.
Він може нас собою захистити
І всі незгоди та образи змити,
Бо ми чекали лиш на цей холодний дощ...
Коли пустелі стелять нам свої дороги,
Коли від посухи потріскались пороги,
Що так люб'язно нам вказали путь,
Бо знали, що нас вдома ждуть,
І досі будуть ще чекати,
Аж доки дощ не стане проганяти
Нас в дім, бо час так швидко плине,
А серце збуджено у світ цей лине.
Нові границі зможе він пізнати,
Лиш доведеться почекати,
Доки всі сльози вилле небо.
Покличе сонце нас до себе.
І мати вийде зустрічати...
І дощ одразу змовк,
І сонце засвітило.
Здається, соловей замовк,
На світі все зомліло.
Так нас природа зустрічала,
А їй наш дощ це розповів.
Вона раділа, вона знала,
Що він усе-таки зумів
Нас привести додому...

ШУКАЙ І ЗНАЙДЕШ!

Мені часом здається, що усіх дівчат
Ще змалку вірити в казки навчають.
Тому для кожної життя – переплетіння свят.

Вони у тих історіях себе вбачають.
У неї в серці ще живе мала надія,
Що ось колись чудовий день настане,
Коли здійсниться та дитяча мрія—
І перед нею дуже гарний принц постане.
Він неодмінно забере її до себе,
У свій палац, де зникнуть всі турботи,
Де вона житиме, як схоче, а не так, як треба,
Й ніхто вже не примусить до роботи.
Щоб пишна, ледь рожева сукня
Окутала малі тендітні плечі,
Щоби від танців аж боліли ступні,
Щоб на балах проходив кожний вечір...
Але тепер, коли пройшло років багато,
Маленька дівчинка нарешті зрозуміла,
Що у реальності життя – не пишне свято,
А того принца вона точно не любила...
Так само й хлопчик той, колись малий,
Що одружитись з принцесою хотів,
Лише зробивши перший крок до мрій,
Також багато чого згодом зрозумів:
Що навіть найпрекрасніша троянда
Здатна у серце колючки встромити,
І, як троянський кінь, та дівчина-інфанта
В собі спроможна воїна носити.
Тож, хто б ви не були, чи чоловік, чи жінка,
Одну важливу річ запам'ятайте:
Перш ніж сказати: «Я люблю», – подумайте хвилинку,
Можливо, спершу більше про обранця розпитайте.
Не поспішайте! Не одружуйтесь, бо «всі так роблять!»
Бо ви людину маєте зсередини відчути
І зрозуміти, що вас справді люблять
І вже не здатні відпустити і забути,
Що вас підтримають у будь-яку хвилину,
Не зрадять, бо ви в них такі єдині,
Що вас сприймають як передусім людину
І спокій пануватиме у вас в родині!
Цінуйте в людях не багатство – світло,
Яке наповнює серця!
Щоб у душі кохання вам розквітло
І вас любов єднала до кінця...

ПЕЛЮСТКОВІ КОРАБЛІ

Весна вже розпускає свої квіти,
 Зеленим розмальовує кущі.
 А між деревами шугає теплий вітер
 І виганяє з хмар дрібні дощі.
 Немає, певно, місць таких на світі,
 Де він ще з тихим свистом не літав.
 І зараз, колихаючи квітучі віти,
 Із вишні кілька пелюсток зірвав.
 Він ніс їх над пістрявою землею,
 Поривчасто кидаючи на всі боки,
 Підносячи шалено високо над нею
 І штурхаючи об старі гілки.
 Він довго гнав їх. Лише біля річки
 Вони у очереті прихисток знайшли.
 І довгі білі пелюсткові стрічки
 Вже далі бігти з вітром не могли.
 І всі разом на воду опустились,
 Ледь-ледь торкнувшись до вологої землі.
 І ніжні пелюстки перетворились
 На крихітні біленькі кораблі.

ІСТОРІЯ ВЕСНЯНОГО ДОЩУ

Тоді лив дощ, і крапельки холодні
 Котились по її м'якій щоці.
 Птахи співали в лісовій безодні,
 І ніжна квітка колихалася в руці.
 Тоді сплелись гарячі їхні руки,
 Упала квітка в мокру мураву...
 Він чув обох сердець шалені стуки,
 Усю її – жадану, дорогу.
 Тоді їхні тіла немов злилися:
 Одна на двох, єдина плоть і кров.
 Тоді вже їхніми судинами лилися
 Нестямне щастя і палка любов...
 І тут солодкий спогад розчинився,
 У серце повернувся біль і щем.
 І він один на тій стежині залишився
 Під цим холодним весняним дощем...

АННА ПРЯДКО,
учениця 8–А класу
Ніжинської ЗОШ І–ІІІ ст. № 10

РЯТІВНИЦЯ

(новела)

На вікні багатоповерхівки стояла скляна іграшкова кицька. Своїми сумними нерухомими очицями вона дивилася туди, за вікно, де шуміла вулиця. Раптом серед міської метушні вона помітила Рудого. Він пильно вдивлявся у великі вікна високих будинків, шукав її. Кицька хотіла заховатися від цього погляду, але її неповоротке тіло не слухалось. Із глибини скляної пам'яті зринула згадка про ті дні, коли вони вдвох із Рудим весело качались у зеленій траві, бігали за метушливими горобцями. Вона й не згледілася, коли вискочила на бруківку. Раптом десь дуже близько жахливо запищали гальма автівки... Удар... М'яка біла шерсть раптом стала скуйовдженою й брудною, а її свідомість провалилася в чорну безвість.

Прийшла до тями в кімнаті, невеличкій, затишній, теплій, на дитячому ліжечку. Дуже боліла голова, передня лапка була перебинтована.

–Ой, ожила! Мамо, я ж казала, що вона оживе!

Кицька побачила радісні оченята, що схилилися над нею, а десь зовсім поряд смачно запахло молоком. Дівчинка дбайливо підсунула блюдце до її мордочки...

Пройшло багато днів. Тваринка одужала. Вона гралася зі своєю рятівницею, укотре слухала історію про те, як дівчинка знайшла її, напівживу, на вулиці, як принесла додому, як вони з мамою дбайливо доглядали її. Кицька була щиро вдячна за врятоване життя. Вона радісно качалася по килимку, бігала за своєю рятівницею...

Та все частіше дівчинка лежала в ліжку, до неї приходили люди в білих халатах, про щось шепотілися з мамою, говорили незрозумілі слова; вона почула тільки одне – лейкомія. Це слово зразу ж не сподобалось. Від нього віяло холодом. Заметушилася киця, коли дівчинку поклали на носі, коли побачила заплакані очі мами, яка похапцем збирала речі. Клацнув замок на дверях, і в квартирі запала гнітюча тиша...

Вона бігала з кімнати в кімнату, шукала подружку, і раптова здогадка закралася в серце: дівчинка може померти...Померти! Ні! Вона згодна все віддати, аби тільки її рятівниця була жива. Усе, усі свої сім життів зараз, у цю мить.

Раптом чорнота, в'язка й тягуча, накрила все: і затишну кімнату, і її, і вазу з квітами на вікні, і дитяче ліжечко. Коли темінь розсіялася, кицька відчула себе на вікні. Від сидіння в неї затерпли лапки, боліла шия, вона не могла поворухнутися. І кицька зрозуміла: вона віддала всі свої життя, щоб урятувати дівчинку. Її серце огорнув скляний спокій. Вона вірить, що маленька подружка повернеться, тому буде чекати її тут, на вікні, довго, хоч цілу вічність.

Кицька відвела очі від вікна. Їй байдуже було й до Рудого, який пильно дивився на неї, і до горобців, що весело цвірінькали на вулиці. Вона думала про дівчинку...

Навіть не почула, як клацнув замок, як тихі кроки підійшли до вікна. Хтось узяв її неповоротке тільце в теплі маленькі долоньки, і щось гаряче й мокре потекло по скляній спинці.

ЯНА РАТУШНА,
учениця 9–В класу
Ніжинської ЗОШ І–ІІІ ст. № 10

ПИШАЙСЯ, КОБЗАРЮ

Тарасе, встань! Поглянь навкруг.
Чи впізнаєш свою ти Україну?
Чи ті поля? Чи той Дніпро?
Чи кручі ті і полонини?

О Господи! Та як розквіт наш край!
Зміцнів, змужнів і оновився!
Став незалежним, вільним і новим,
Здобув все те, за що ти так молився.

І як не важко у житті було:
Голодомор, розруха, війни...
Але ж постала Україна із руїн
І волю зберегла майбутнім поколінням!

Радій, Кобзар, засіяним полям,
Що сад цвіте і соловей співає,
Що українці всі, від Сходу й до Карпат,
Тебе, Кобзарю, знають і читають.

Тож збережімо ми в серцях своїх любов
До всіх людей, до матері і сина,
До знань, пісень, до праці й перемог
І завжди прославляймо Україну!

МАМА

Про мамине серце й натруджені руки,
Про лагідну посмішку й мамину душу,
Про теплі і ніжні цілунки твої
Натхненно писатиму вірші свої.

І хай всі побачать, почують мене:
Матуся найкраща в житті в мене є.
Вона найніжніша, вона чарівна,
Вона, наче сонечко в небі, ясна.

Вона як травневий ніжний бузок,
А пісня її як весняний струмок.
Барвінком кладе мені трепетно шлях,
Щоб уберегти від сліз на очах.

Мама – як зірка у небі нічна.
Вона і троянда, бо завжди чарівна.
Вона – як та мальва, що скромна краса.
Вона і ромашка, бо біла коса.

Кохайте матусю, всім серцем любіть,
Від болю і смутку її вбережіть.
І скільки б вам років уже не було,
Бережіть свою маму – це ваше крило!

МУЗИКА В ДУШІ

Не знає музика кордонів
І не шукає, де їй жить.
Вона летить, як вітер в полі,
Чи ніжно з серцем гомонить.

Вона зірки, як нічка, обіймає,
Всміхається, як мати малюку,
Вершини невідомі підкоряє,
Дорогу прокладає у пільму.

Морські глибини вміє зігрівати,
Усім народам додає снаги,
В пустелі ріки змушує співати,
Вкладає спати бурі і сніги.

Вона живе у всім живому,
Дзвенить, шепоче чи кричить.
Вона – це є душа народу,
Тому живе і буде жить!

ВІЧНИЙ ПОЛІТ

Двадцять п'яте вересня – для всіх звичайний день:
Працює хтось старанно, а хтось сидить лишень.
З коханим хтось говорить, чи смс-ку шле,
А хтось вже білим ангелом хмаринкою пливе.

Відмовив, загорівся мотор у літаку,
А дозвіл на посадку – його все не дають.
А вже літак палає та падає уміть...
І на землі лампадкою вічною горить.

Щось було у хлопців дорожче за життя –
От і полетіли в далеке майбуття.
Справжні офіцери, курсанти-літуни –
Мужні кожедубівці, люблячі сини.

Пілоти не вмирають у вічній вишині.
Вони для друзів зіркою світять у вікні.
Щиро посміхаються, привіт палкий всім шлють –
Небо для сміливих, слабкі там не живуть.

БОГДАН СВЕТЮХА,
учень 9–А класу
Чернігівського колегіуму № 11

УКРАЇНА

Україно, неповторний
Ти куточок раю!
Чому ж щастя у цім раю
Вже давно немає?

Було колись, козаченьки
По Дніпру гуляли,
Ворогів своїх далеко
За пороги гнали.

Де поділись отамани?
Чому їх не чути?
Чому падають козаки,
До землі прикуті?

Сонце світить, та не гріє –
Біда на порозі,
Хоч одягли вишиванки
На лютім морозі!

Обдирають українців,
Як у лісі липку.
Брат у брата може зняти
Останню свитку.

В Україну чорні хмари
З півночі погнали...
Де ви бачили, щоб хлопців
В мирні дні стріляли...

Так думала чорноброва,
До Дніпра ідучи,
Зупинилась, подивилась

На високі кручі.

– Дніпре, батьку!
Допомоги у тебе благаю:
Був парубок кароокий,
А тепер немає...

Тут укупочці сиділи
Ми з ним над водою,
Цілувались, милувались
Ранньою росою...

Добровільно пішов хлопець
До війська відбути.
Другий рік уже минає,
Про нього й не чути.

Чи знайшов собі він іншу,
Милується з нею?
Чи земля його укрила
Ковдрою своєю?

Не почув він навіть звістку,
Що син підростає,
А синочок щогодини
Про батька питає...

Заплакала чорноброва:
– Ой Дніпре, – сказала, –
Скільки таких козаченьків
Голови поклато...

Було колись – Україна
Усе розцвітала!
Чому задрість глитаїв злих
Красу обікрала?!

Покотились гіркі сльози...
– Знаю, добре знаю:
На цім світі нема пекла,
Й на тім нема раю.

Підвелася, сльози втерла,
Обняла калину:
– Прийду знову на пораду,
Якщо не загину.

А запроданцям, що стали
Совість продавати:
– Гроші вам не допоможуть,
Аби людьми стати...

НА ЧЕРВОНІЙ КАЛИНІ ЗОЗУЛЯ КУВАЛА

На червоній калині зозуля кувала,
Вона щастя і долю усім роздавала.
Вона сповіщала, як хороше жити,
Лишень потрібно все на світі любити:
Пташину, що в небі літає,
Маленьке зайчатко, що в полі стрибає,
І білочку руденьку потрібно любити...
Оглянься навколо!.. Все це хоче жити!
Якіз друзями в лісі ти відпочиваєш,
Буває, багаття таки залишаєш!
Подумай: краса оця може згоріти,
Не дай чорну пляму на Землі лишити!
Купаєшся в морі... Краса неймовірна!
Та око вже вабить картина огидна:
Пет-пляшки, сміття звідкілясь принесло –
І всю насолоду як рукою зняло!
А на калині зозуля кувала,
Вона щастя і долю комусь роздавала.
Зозуля казала: «Земля– справжній рай!
А ти лиш піщинка її... Пам'ятай!»

ДИТИНСТВО – МОЯ КАЗКА

Народився я в родині,
Де добро живе і ласка,
Та все згадується нині
Все дитинство, моя казка.
Скільки слухав-переслухав

Я казок – не розказати...
 Вмів на «велику» кататись
 І на лижах вмів з'їжджати.
 Мав конструкторів багато,
 (їх складати вчився з братом!)
 Будували замки-диво,
 Все виходило красиво!

Коли п'ять мені минуло,
 То цікаво стало знати:
 Скільки братиків, сестричок?
 Крикунів, де нам їх взяти?
 Чому братик мій на мене,
 Як дві краплі, зовсім схожий?
 Карі в мене гарні очі,
 Чомусь в нього такі ж гожі?

Йшли роки, пішов я в школу,
 Там відкрився світ широкий,
 Тож про фауну і флору
 Я довідався, нівроку.
 Все хотів на світі знати,
 Все уміти, все робити,
 А ще дуже – мандрувати
 І в світах чужих пожити.

За турботами такими підростав,
 Швидко змінювалися мрії-плани!
 Я сьогодні був в Алжирі,
 А на вечір вже в Ірані.
 Мрії – це велике диво,
 Що дається лиш людині,
 Зранку джунглями ти бродиш,
 Мить – на морі-океані!

Пам'ятаю, в п'ятім класі
 Мене дуже хвилювало:
 Скільки друзів можна мати?
 А у мене їх не мало?
 І чи зможе друг хороший
 Тебе зрадити та «здати»?
 Чи купити дружбу можна,

Щоб за гроші, чи продати?

А тепер я вже дорослий,
І тому я добре знаю:
Цінувати треба вчитись
Усе те, що зараз маєм!

РОМАН СВЕТЮХА,
учень 9–А класу
Чернігівського колегіуму № 11

УКРАЇНО МОЯ!

Україно моя! Чом сумуєш сьогодні –
скажи.

Може, чуєш біду? Поділися, голубко, зі
мною.

– Сумно, сину! Брати перейшли віковічну межу.
І тому я й сама залишаюсь сумною.

Все раніше і дружне було, й не сумне:
Крим, Донбас, і, звичайно, Карпати!...
А тепер шматувати взялися мене.
Ой, болять мої рани! Я ж мати!

На кордоні стоять цілі полчища, раті.
Нам добра не доводиться ждати!
В обопільній війні гинуть дочки й сини,
Тому й серце болить! Бо я ж мати!

Українці! Ви чуєте материн біль?
Кожен мусить із себе спитати:
Чому він не припинить війну обопіль,
Щоби стала щасливою мати?

БЕРІЗКА

У полі берізка тендітна стояла,
Дубка кремезного все виглядала.
Та вітер помітив красуню чудову
І прилітав сюди знову і знову.

Він все задивлявся, усе милувався,
Із вітами-косами дівчини грався.
І білокора красуня здалася:
Словам незнайомця таки піддалася.

Та вітрику швидко вона набридла,
Де й ділася хвацька та лагідна сила!
Подався він іншу красуню шукати...
Тендітна ж берізка хотіла вмирати.

Стояла німа, вся горем побита,
Темнів світ в очах, не хотілося жити.
Аж раптом почула мелодію дивну –
На скрипці дубок грав їй пісню чарівну.

Дівчина помалу прийшла все ж до тям,
Загоїлись швидко дівочії рани.
Тепер лиш сусіда вона помічає,
Не тільки тому, що на скрипці він грає...

МОЄ ЖИТТЯ

У квітучий день весни
З братом ми в цей світ прийшли.
Разом швидко підростали
І любові вимагали.
Нам її батьки дали,
Тому швидко ми й зросли.

І казки щодня читали,
А казок було немало.
Я хотів усі їх знати
І напам'ять розказати.

Про горішки Крутивуса,
Як яз Чахликом вже б'юся...
Тут фантазія видав,
Всім письменникам – куди там!

На казках я ріс бадьорий,
Ось підріс, пішов до школи.
Тут відкрився світ чудовий,
Що не день, то нове й нове.

...Гори, ріки і планети,

Дивовижні в космос злети.
Так хотілось підростати
І дорослим швидше стати.

...Я в супутнику лечу,
Мені все вже по плечу...
Ось я правлю в океані,
В мене корабель слухняний.

Він пливе і ріже хвилі,
А кругом лиш водні милі.
Берег де? Його нема!
Лиш вода, вода, вода ...

Час іде, і ми змінились,
Шляхи дивнії відкрились.
Ось і нам вже вибирати:
Ким же стати? Що сказати?

Перша дяка – мамі й тату,
За любов, за теплу хату,
За науку і за ласку,
За життя моє, за казку!

Брату дяка особлива:
Він мій друг, разом ми – сила!
Третя дяка – це вже школі,
Тут дізнався я доволі.
Тож уклін низенький всім,
Хто працює в храмі цім.

Всім бажаю в мирі жити,
У добрі дітей ростити.
Щастя-долю завжди мати,
Про свою країну дбати!

ЛІЛІЯ СІРА,
учениця 9 класу
Прибинської ЗОШ І–ІІ ст.

КАРАНТИН

Замість школи – ми всі вдома.
Де й взялись нудьга і втома...
В чому справа? Карантин –
Сиди вдома сам-один.
Що ж – учись не сумувати,
Позитив кругом шукати.
Тож на лижах вирушайте,
Гарний настрій забирайте!
І нехай летять з гори
І санчата, й лижники,
Хай в зимовій цій красі
Згинуть віруси усі!

ШКІЛЬНІ РОКИ

Є у мене мій дружний клас.
Та в цьому складі ми в останній раз,
Розійдемося восени, хто куди...
З першого класу разом усі
Ми веселі, а часом сумні.
Ми пройшли нелегкі роки
І зуміли єдність знайти.
Не здаватись навчилися тоді,
Як підтримки потрібно в біді.
Перша вчителька – то наш скарб:
Це від неї маємо дар
Бути чемними і умілими,
Загадковими і щасливими.
Вчителі відкривали світ
І у душах лишали слід.
Непомітно пролинув час,
Випускний вже чекає нас.
Відкриваються нові дива –
Наша юність, наша весна!

ВІКТОРІЯ ФЕДОРЕЦЬ,
*учениця 10 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Під чистим українським небом
На рідній зболеній землі
Він народився, став огненним
І запалив слова в імлі.

У волелюбному бажанні
Зродились твори Кобзаря –
І солов'їні, й полум'яні,
Як перша вранішня зоря,

Як творча доля камениста,
Як блиск священого ножа,
Де щедрий розум гуманіста
І щира трепетна душа...

ТРИ ЛІТА

Я так люблю читать Каменяра
Про три любові, як гіркі три літа.
Задумуюсь, гадаю, що пора
Від пристрасті поету відпочити.
О Господи, кого із них любив
Такий натхненний і революційний?
А може, термін почуттєвий сплив?
Жінки, неначе грім, – легкий, граційний...
Де та несміла, як лілея біла?
Чи та княгиня, що вирує кров?
Чи жінка-звір, упевнена, уміла?
Зів'ялим листям вкрилася любов.

ЯНА ХОЛОД,
учениця 11 класу
Володьководівського ЗСО І–ІІІ ст.

СИН

Може, дехто знизував плечима...
З гордістю проносила селом
Малюка з великими очима
І з високим сонячним чолом.

Хлопчик спав, а ти над ним не спала,
Обминала сходинки круті
І руками віти одхиляла,
Щоб йому не застили путі.

І комусь єдиному зненацька
Ти сказала щастя на межі:
«Синові потрібен рідний батько,
Тільки рідний, ти йому чужий».

Викресливши з серця особисте,
Щоб дитя повік не знало зла.
Почуття незаймане і чисте
Ти навіки сину віддала.

А тепер в безсонні довгі ночі
Ти себе запитуєш, бува:
«Звідки він узяв жорстокі очі
Та холодні камені-слова?»

І не плач, сьогодні пізно плакати.
Винна ти, життя не вернеш знов.
Просто ти одержала подяку
За надмірну щедрість і любов.

ЕЛЕГІЯ

Виростають вуса
В ніжних ячменів,
Хоч давно не чувся
Голос солов'їв.
Певне, пили роси
З ранньої весни.
Ніжки свої босі
Намочили в них.
Простудили горло
В прохолоді рос.
Але ніжні й горді,
Наче наша Рось.
Журно я дивлюся
В море ячменів:
Зріють пишновусі
Вже без солов'їв...

ЯК?

Я на порозі самотійного життя.
– Куди піти? Що вибрати? Де стати?
Як не заплутатись у мареві буття,
Щоб не втрачати, а постійно мати?

На що покластись, як дістатись до мети,
Як вибрати орієнтири вчасно,
Круті дороги шляхом обійти
І привітати день прийдешній красно?

Як жити, щоб не спотикатися, а йти,
І друзів вибрати собі надійних,
Не схибуть, не зламатись, а зрости,
Людей зустріти добрих, чесних, гідних?

Хто дасть пораду правильну й надійну,
Хто попередить помилки завчасно,
Щоб вибрати свій шлях несхибно й вільно,
Життя прожити щоб не дарма й класно?

ХОЧЕМО МИРУ

Ми говоримо «Ні!»
Тій проклятій війні,
Не стріляйте в батьків,
І в сестер, і братів!

Хай буяють жита,
І земля хай свята
Ніжним квітом цвіте,
І маля хай росте.

Не вбивайте життя,
Бо нема вороття,
Коли кров потече
І зупиниться все.

Хай жорстокість помре,
Розум хай оживе
І навіки хай знов
Запанує любов.

Перетвориться зло
Хай на ніжність, добро.
Бережіть матерів,
Не жалійте для них теплих слів.

Хай не плачуть вони
Над труною синів.
Бережіть матерів!
Бережіть матерів!

ЄЛИЗАВЕТА ХУДОЛІЙ,
учениця 8 класу
Крутівського ЗЗСО І–ІІІ ст.

Дозволь у тебе в серці залишитись
І дай в любові захлинутися мені,
Я бачу лиш тебе своїм коханням,
Приходиш ти до мене уві сні.
Я хочу, щоб було так і надалі,
Щоб разом ми змогли життя пройти...
Хоча для тебе я – мале дівчисько,
Я – те кохання, що зостанеться завжди.

За обрій сіло сонечко,
І спати вже пора,
А я дивлюсь-милуюся
Зірками в небесах.
Додолу впала зіронька –
Бажання загадай.
Бажання моє справдиться,
Це – диво, так і знай.
Піду вночі гуляти,
Щоб не почули вдома,
І буду я блукати
По росяному полю.
Я назбираю квітів,
Додому принесу,
Хай вранці всі любуються
На росяну красу.

Егей, виходьте, воїни,
Вкраїну боронить,
Вже ворог на порозі
І обрїй стугонить.
Не падай на колїна,
А бийся до кінця,
Це ж наша Батьківщина,
Ріднесенька оця.
Хай ворог добре знає,
Що дух у нас не згас,
У них не буде змоги
Втоптати в землю нас.
Хай сонце для нас встане,
Укаже щастя путь.
А ворог хай поляже
На наш родючий ґрунт.
Хай кулі оминають
Солдатів наших всіх
І хай живі повернуться
До матерів своїх.

ОЛЬГА ШИМКО,
учениця 10 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

ВОНА ПРИЙШЛА...

За вікном лютий, незабаром свято – День закоханих. Повсюди нас оточує передсвяткова атмосфера, тому перше, що спало мені на думку, – слово «любов». Нічого у світі немає кращого, чарівнішого, ніж любов! Вона приходить різко й непомітно, її не можна запланувати, вона не буває з примусу. Любов або є, або її немає, і примусити себе кохати ніхто не може. Я гадаю, що в силу свого віку я ще не відчула справжнього почуття кохання. Найкращою ілюстрацією роздумів ліричного героя на тему першого кохання, я вважаю, є інтимно-ліричний твір В. Симоненка «Вона прийшла». У цьому наповненому романтикою вірші під впливом чарів кохання змінюється внутрішній світ ліричного героя. Усе довкола нього стає привабливішим і кращим. Душа закоханого співає солов'ями, вона тягнеться за чудовим покликом: «Прийшла любов непрохана й неждана, ну як мені за нею не піти?». Як можна зрозуміти, кохання вривається в життя раптово, навіть коли ти його не чекаєш. Це надзвичайно тонке почуття, і його може зруйнувати необережне слово чи погляд. Яке в людини буде кохання – залежить від культури, від виховання, від характеру, від сили почуття. Звичайно, кожен мріє про красиве, романтичне, єдине й неповторне кохання. Але, як би життя не складалося, треба чекати на єдину, велику, вірну любов – і вона неодмінно прийде.

ЛЮБЛЮ ОСІНЬ

Осінь – чарівна золота пора. Усе навкруги стає барвистим та яскравим, що не може не тішити око. Але з осінню також приходять дощі, вітер, похмура погода, тому багато хто полюбляє закутатися в теплу ковдру з гарячим чаєм. Ще мені подобається восени повітря. Воно таке чисте, прозоре, ранками трохи прохолодне. Тому я так люблю прогулянки тихими осінніми вечорами, щоб поспостерігати, як опадає пожовкле листя, прислухатися, про що воно шепоче. Воно шепоче кожному щось різне.

Особисто мені про те, що настав час змін, початок нового шкільного року. Нові емоції, друзі, спогади – усе це змушує мене поринати в роздуми. Я відкриваю для себе нові думки, ідеї, осмислюю щось нове, про що я навіть ніколи не задумувалась. У кожного цей сезон асоціюється з чимось особливим і потаємним, а в мене – із цим.

МОВНИЙ ТРЕНАЖЕР: ЗАПАМ'ЯТОВУЙМО СКЛАДНІ НАГОЛОСИ

Учень 11-го класу Дмитро вирішив долучитися до кулінарного майстер-класу, адже лише нещодавно усвідомив, що отримує задоволення від приготування нових страв. Майстер-клас проводив відомий італійський експерт. Коли всі учасники зібралися, у залі раптово опустилися жалюзі й пролунав його голос. Він оголосив завдання. Воно полягало в тому, щоб приготувати корисну страву з певних інгредієнтів. Коли ввімкнули світло, то Дмитро побачив перед собою курятину, камбалу, чорнослив, борошно, молоко, дріжджі й деякі спеції. Одягнувши фартух, учень згідно зі своїми вподобаннями вирішив спекти пиріг. Після того, як він змісив тісто, настав час перейти до начинки. Для смаку Дмитро додав трішки оцту, перемішав начинку й розклав на фользі з тістом. Коли запах із духової шафи став відчутнішим, то у всіх почала з'являтися слинка. Пекарський досвід дуже допоміг Дмитру. Час закінчився, і всім учасникам потрібно було показати свої творіння. Пиріг поклали на ваги – усе зійшлося. Та виявилось, що Дмитро забув додати напій, тому він вирішив зробити лате – як у своїй улюбленій піцерії. І зробив. Зрештою, відповідно до рішення журі перемогу здобув Дмитро. Потім уже ласували пирогом – кому дісталось...

ОЛЬГА ЮЩЕНКО,
учениця 8-А класу
Ніжинської ЗОШ І-ІІІ ст. № 10

ПРАВЕДНИЙ ВОГОНЬ ТАРАСОВОГО СЕРЦЯ (есе)

Нехай блищатиме сталь наших шабель, коли ми разом кинемося до бою, нехай замість страху в наших очах палатиме пристрасть патріотизму, нехай із вуст лунатиме безсмертний гімн свободи: «І возвеличимо на диво і розум наш, і наш язик!» Нехай проводить нами рука ота, що в кайдани скута. Рука кріпака...

Яскрава постать Тараса Григоровича – то є найдорожчий скарб української культури. Народившись у важкі часи серед пригнобленого народу, він став тим, хто не боявся заявити про свої права. Що могло вирости з простого кріпацького хлопчика-пастуха, гнаного мачухою і її дітьми з дому?

Проїшли роки – мале дитя стало освіченим, поважним, талановитим майстром. Слова, палкі й гострі, котрі лилися з-під його пера, оживали на папері, пекли багряною крицею ворогам очі, а соратникам лилися на душу благодатним дощем. Ті пресвяті Шевченкові творіння постали ще й перед багатьма іншими читачами. Ось так світ дізнався про палку силу української волелюбності.

Мужній духом, Шевченко не боявся поширювати славу про рідну мову, свою націю. Пробивався крізь тугу землю, мов терновий кущ, мріяв, зачинений у казематі. А душа його завжди була в Україні. Не гнітила Шевченка власна неволя – доля народу хвилювала більше.

І повстали проти ненаситного панства люди, у крові яких споконвіку тече потяг до свободи.

Увіковічений у серцях свого народу, Тарас Шевченко ще довго наповнюватиме спрагли душі праведним вогнем, запаленим у його серці.

Тарасового полум'я не згасити ні всевладному часові, ні блюзнірським заголовкам ворожих газет, ні тим, хто шукає сумнівних сенсацій.

Шевченкове слово, як вогонь Прометея, вічне!

АНЯ ЯКОВЛЄВА,
учениця 10 класу іноземної філології
Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

КАМБАЛА

Камбала серед риб'ячого товариства має репутацію гурмана. Вона полюбляє відвідувати місцеву піцерію.

Кухар Сом – експерт у своїй справі. Його кулінарія така смачна, що аж слинка тече. Сомко має неабиякий пекарський досвід. Найсмачніше він готує піцу. Перед приготуванням одягає свій улюблений фартух. У начинку рибакухар додає курятину та свинину. Відповідно до вподобань клієнтів кухар додає оцет у тісто. Випікає все на пекарській фользі. Обов'язково перед видачею страви зважує готову продукцію на вагах, щоб ненароком не обважити клієнта. Смачна піца – це ознака високого професіоналізму. Також у піцерії можна випити чашечку лате або інший корисний напій.

Камбала замовила маргариту та порцію чорносливу. Сіла за столик біля красивих жалюзі та помітила на підвіконні довідник з української мови. Захопилася його читанням...

А тут приносять піцу. Неуважна Камбала з апетитом її з'їдає, продовжуючи студіювати довідник. Коли прибігає офіціант із замовленням і тисячею вибачень, Камбала гаряче дякує за шедевральну піцу, розраховується і, прихопивши із собою книгу, поволі впливає із піцерії...

Ось такий випадок із життя Камбали.

Літературно-художнє видання

Упорядники:

А. М. Кайдаш, О. Є. Гадзінський

СТЕЖКА ДО ШЕВЧЕНКА

Збірка поезій

Випуск 17

Щорічний науково-популярний збірник

Засновник – Ніжинський обласний педагогічний ліцей
Чернігівської обласної ради, 2006 р.

www.nopl.org.ua

Відповідальна за випуск – А. М. Кайдаш.
Літературне редагування – О. Є. Гадзінський.

Розповсюджується безкоштовно.